

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Нэбгырэ пэпчъ
анаІэ тырагъэтышт

АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Агъэнэфэгъэ пстэури аштагъ

Юфыгъо шъхьаІэхэм атегущыІагъэх

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КъумпIыл Мурат цIыфхэр ригъэблэгъагъэх

Ветеранхэм унэ
ятыгъэн фае

Къэлэ гупчэр
къегъэлае

(ИкIэүх я 2-рэ н. ит).

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрæу Къумпыл Мурат цыфхэр ригъэблэгъагъæх

(Андрэ нклуб. къыщезжæ).

Къэлогъэн фæе фæтæрыбæу зæхт унæхæм ягъæцкæжынкæ федеральнæ программæм ар зæрахагъæхгъагъæр. 2008-рæ илъэсæм — инженер коммуникациæхæм ягъæцкæжынкæ, 2009-рæ илъэсæм — унæм ыгулæ капиталнæу гъæцкæжынкæ. Ау инженер коммуникациæхæм якапиталнæ гъæцкæжынкæ заух нæуж фæбæр къызæралæкæхæрæ системæм ыкæи электропроводкæм ягъæцкæжынкæ ахъщæ къызæрафæмынагъæр къарауагъ. Урамæу Пролетарскæмкæ гъæзгъæ унæ гулæ закъор ары афæгъæцкæжынкæ. Мы унæм щыпсæухæрæм янахыбæр гъот макæи зилæ пенсионерых е дæу зæралъæгъурæмкæи сэкъатныгъæи зилæхæм ахалыгъæхæрæ арых. Ахæм ялофыгъæхæм зи ымыгъæгъæмкæи фæд: фæбæр къызæрылæуæрæ зæхъæхæрæ зæхъæхæ, канализациæу къафагъæцкæжынкæм къыкæлæчы, джæхæшгъæхæрæ мæшхуæ, унæ лъапсæр мæчæ.

Ащ епхыгъæу Къумпыл Мурат Адыгэ Республикæм псæолъæшнынкæи, транспортмынкæи ыкæи гъогу-коммунальнæ хъыз-

мæтымкæи иминистрæу Валерий Картамышевым пшъæрылæ фишыгъ унæм щыпсæухæрæм ятхæуахæм тхылъ къышауагъæхæр ыульæкæлæу, гухæл гъæнæфагъæм тегъæпсыхæгъæ федеральнæ программæу «Псæулæ» зыфилоуæм пæе мылæкоу къыхæгъæкæлæуæрæ гухæлæу зыфитегъæпсыхæгъæхæмкæи агъæфедæмæ зæригъæшлæнæу.

Пыдзафæхæр икъоу амыгъæкæодыжыыхæу туризмæм илоф къыкæлæштæп

Чыопсым икъæухæмæнкæи Урысые обществæм (ВООП) и Адыгэ республикæ къутамæи Совет итхæматæу Валерий Бринних экологие Иофыгъом — Адыгеим ипыдзафæхæм ягъæкæодыжынкæи щынæгъончæу, экологиемкæи къабзæу щыт технологиæхæрæ зæрæщымылæм Адыгэ Республикæм и Премьер-министрæу ыналæ тырыригъæдзæгъ. Илъэс къæс ЖКХ-м ипредприятияхæм тонн мин 350-м ехъу пыдзафæ йуагъæщы. Кубометрæ миллиони-

тæу ехъурæ пыдзафæхæр республикæм щызæхауагъæгъæх. Адыгэ Республикæм ипрокуратурæ республикæ мæхæнæ зилæ чыопс чыопæхæу къагъæгъæнæхæрæ зæульæкæлæхæм, турист бизнесым ипредприятияхæм пыдзафæхæм, хæкæхæм яугъоинкæи, ялыгъынкæи ыкæи ялушынкæи хæукъоныгъæбæ ашлыгъæу къыхигъæщыгъ.

Къумпыл Мурат зæрæхигъæу-нæфыкæгъæмкæи, ар зигъо дæдæ Иофыгъоу щыт, республикæм икъæралыгъо хабзæ иорганхæм псынкæи шъыпкæу зæшлуахын фæе.

— Ащ Адыгеим турист-рекреационнæ амалæу илæхæр къызæтырæлæжæх, — къыуагъ Адыгэ Республикæм и Премьер-министрæу ыкæи Адыгэ Республикæм чыопс къæкæуаплæхæмæрæ тыкæзæуцухæрæ дунаимæрæ якъæухæмæнкæи и Гъæлорышлæплæ ипæщæу Сергей Колесниковым пшъæрылæ фишыгъ Иофыгъоу къæтæджыгъæхæр икъоу зæхыфынæу.

ВООП-м икъæлæ Совет итхæматæ игуадзæу Людмила Жиряковам Премьер-министрæм зыфигъæзæгъ дæчæ товариществæхæр, ДНТ-у «Дружба» зыфилоуæри ахæм зæрахæтæу, 2002-рæ илъэсæм

псыр къызыкæлоуæгъæу дæчæхæр зыхæуæ Илæплæгъу зæрагъæгъæ-тыштхæм япрограммæ хагъæхæнæхæу. Чыопс тхæмыкæлагъæхæм къахæкæиу псыхъоу Шъхæуагъæ инæпкæ къызыгоум дæчæ товариществæхæм члæнагъæ ашлыгъæгъ. Джы къызæнæсыгъæм нæпкъым гоу. Муниципальнæ образованиеу «Къалæу Мыекъуапæ» ичылæлæхæмæрæ ащ щыпсæухæрæмæрæ псыр къызæриуæрæм шыухæмæгъæнæхæмкæи къæлæ программæу муниципальнæ образованием инароуæнæ депутатхæм я Совет ыухæсыгъæгъæм зигуфæу къæтшыгъæ дæчæ товариществæхæр хагъæхæгъæгъæхæп. Илъæсцитфæм къыкæлоу ВООП-м икъæлæ общественнæ организациæ учреждениæмæ ащ фæгъæхыгъæу зафигъæзæгъæгъ, ау узыгъæрæзæрæи кæуæхæм ащыц горæми къаритыгъæп.

Адыгэ Республикæм и Премьер-министрæу Адыгэ Республикæм псæолъæшнынкæи, транспортмынкæи ыкæи унæ-коммунальнæ хъызмæтымкæи иминистрæу Валерий Картамышевым, Урысые Федерациæм и МЧС Адыгэ Республикæмкæи и Гъæлорышлæплæ шъхæлæ ипæщæу Гъунæжыкæи Мурат, муниципальнæ образованиеу

«Къалæу Мыекъуапæ» илæшхæтæхæм пшъæрылæ афишыгъ Иофыгъоу зыкæызæрыфагъæзæгъæрæ зæхæфынæу.

ВООП-м и Мыекъопæ къæлæ общественнæ организациæ джæщ фæдæу игъоу ыльæгъуæгъ республикæм игурыт еджаплæхæм япрограммæ «экологическæ этикæ» зыфилоуæ дисциплинæрæ хагъæхæнæу. Экологхæм яшлæшкæи, ащ епхыгъæу законæу «Жъалымыгъæкæи псæушхæхæм Адыгэ Республикæм шадыземыкæионхæм ехыллæгъ» зыфилоуæрæ штæгъæн фæе. Муниципальнæ образованиеу «Къалæу Мыекъуапæ» инароуæнæ депутатхæм я Совет къыгъæгъæуæгъæхæм мы Законхæр Адыгэ Республикæм и Къæралыгъо Совет — Хасæм шытегушылæнхæм кæшæкæи фæхуæнæу. Экологхæрæ Адыгэ Республикæм и Премьер-министрæу къæлæуæгъæхæм мы Иофым къыдыригъæштæнæу. Къумпыл Мурат пшъæрылæ зæрафишлыгъæм тæтæу министерствæ, ведомствæ гъæнæфагъæхæм япæщæхæрæ мы Иофыгъæхæм язæшлæхын фæжъæштыхæ.

Нæбгырæ 30-м ехъумæ Къумпыл Мурат зыкæыфагъæзæгъæ. Федеральнæ законæу «Урысые Федерациæм игражданхæм закызырыфагъæзæрæм ехыллæгъ» зыфилоуæрæм диштæу лæлæу тхылъхæм мæфæ 30-кæи ахæплæнхæу фæе.

Адыгэ Республикæм и Президент ипресс-къулыкъу

Зæлукæлæгъу адырилагъ

Адыгэ Республикæм и Къæралыгъо Совет — Хасæм и Тхæматæу Анатолий Ивановым политическæ партиæу «Единæ Россием» ныбжыкæлæхæм Иофæ адæшлæгъæнæмкæи Къыблæ шъолырым шы-лæ Координационнæ Советым итхæматæу Сергей Поляковым ыкæи Координационнæ Советым хæтхæм ащыцхæм мæлылфæгъум и 27-м зæлукæлæгъу адырилагъ. Ащ хæлæжыгъæ Къæралыгъо Советым — Хасæм гъæсæныгъæмкæи, наукæмкæи ыкæи ныбжыкæи Иофыгъæхæмкæи и Комитет итхæматæу Удыкæко Юрæ.

Зæлукæлæгъум Иофыгъо заулæ шытегушылæгъæхæ. Ахæм ащыцхæм ныбжыкæи парламентаризмæм епхыгъæ Иофыгъæхæмкæи общественнæ-къæралыгъо партнерствæм хæхъоныгъæ егъæшылæгъæнæр, ныбжыкæлæхæм патриотическæ плуныгъæ ахæлхæгъæнæр, кадрæхæм ярезерв гъæхæзырыгъæнæр.

Анатолий Ивановым зæлукæлæм пæулæ гушылæ къышшишылæ, тиресубликæ хæхъоныгъæхæрæ

ышлыхæзæ ыпæкæи лъыкæотæным пæе ныбжыкæлæхæм бæ зæралыгъæуæрæ къыуагъ. АР-м ныбжыкæи Парламент зæрæщызæхæшæгъæр ыкæи ныбжыкæи Координационнæ Советым Иофæ зæрæшылæрæ щытхуæкæи афишылæгъуæ. Аруу шытми, ныбжыкæлæхæрæ нахыбæу общественнæ шылакæм къыхæгъæлæжыгъæнæхæр, ахæм обществæм чанæу зыкæыцагъæлæгъæонынкæи, зыкæызæуагъæхыгъæнынкæи амал дæгъухæрæ зæрæзæрагъæгъæотын фæер игушылæхæм къащыкæи гъæтхыгъæ.

Сергей Поляковым АР-м и Къæралыгъо Совет — Хасæм и Тхæматæу А. Ивановым уахæтæ къыхыхи зæрæригъæблæгъæгъæхæмкæи «тхæуагъæнæсæу» рилуагъ, зæхæсыгъом къæкæлолæгъæ ныбжыкæи активистхæм нæуасæ афишылæгъ. Джæщ фæдæу зæхæсыгъом къышшыгъæлæгъæхæм ныбжыкæи Координационнæ Советым хæтхæм ащыцхæуæ Къæрæтæбæнæ Махъмуд, Андрей Михайловыр, Дмитрий Ушаковыр, Юрий Романенкæр, нæмыкæхæри.

КИАРЭ Фатим.

Фæло-фашлæхæмкæи чыфæхæр къауагъоижыых

Адыгæкæлæ икоммунальнæ хъызмæтшлæплæ илофхæрæ зæрæдæйхæм игуфæу зашлырæрæ нæпæ. Федæ къыхыхынкæи хæгъæкæи, ежъæжырæу зылыгъыжынкæи ыльæкæи рæлæ. Къызæхæкæи рæрæ къæралыгъом ичылæфæшхæ зæрæтæлæуæрæ ары. Гæзæу ыгъæстыгъæхæм пæе ытыжынкæуу шыгъыркæи сомæ миллион 15-м шлоклæи. Ауштæу зыкæлæхæуæми зи шъæф хæлæп, зæкæи ми ашлæ. Илъæс зæкæлæыкæлохæм коммунальнæм къæлæдæсхæм фæло-фашлæу афигъæцакæлæхæрæм аплæ къырамытыжыгъæзæ, ежъæхæми ащ тæрæзæу Иофæ дамышлæзæ, афагъæгъæуæзæ ахæм чыфæуæ ателæуæрæ сомæ миллион 16,3-м нæсыгъæгъ.

Мы Иофым гъуæнæ фæшылæгъæнæ зæрæфаем рыгушылæхæуæ зæпæ зæрæзæхæтхыгъæрæ. Ау чыфæхæм коммунальнæм ичылæфæуæ ателæуæрæ къæгъæтыжыгъæнæм къæлæ администратиæрæ ишыпкæуæ ыуж зыхæгъæрæ гъæрæкæи бжыхæ нылæп. Къалæм имæруу Хæтæгъу Налбый ащ фигъæзæгъæ ежъæ иапæрæ гуадзæу Кушъу Славик.

— Мы Иофым пылæнæуæ рабæчæ комиссиитæу зæхæтæгъæ, — ело ащ. — Ахæм ахæдгъæхæгъæхæм къæлæ администратиæм илофы-

шлæхæрæ, коммунальнæ къулыкъуæм шыцхæрæ, суд приставхæрæ, милициæм иучастковæ инспекторхæрæ. Ахæм анæмыкæиу мобилæнæ кæпибгъæуæ Иофæ ашлæ. Ахæм ахæтхæрæ ООУ-у «Жилкомсервисым» ыкæи МПУ-у «Коммунальщик» зыфилоуæрæм япæщæхæрæ, якъулыкъушылæрæ арых. Зыкæи итæу, план гъæнæфагъæм тæтæу Иофæ тæшлæ, чыфæхæм тызыгъæгъæмкæи рæрæ агурытæгъæло, чыплæ къынхæми тарихыылæу къыхæкæи, ахæри гузæгъæбгъæ къыхæмыкæиу зæшло-тæхыхæ.

Ауштæу къæлæ администратиæм илофшылæнхæрæ зæрæзæхæишæрæм ишлуагъæкæи, коммунальнæ фæло-фашлæу унагъæхæм афагъæцæкæлæгъæм тæфæрæ ахъщæу чыфæхæм къагырæрæ мæзæ къæси нахыбæ мæхуæ. Ащ ишыхæтæ тызхæтæ илъэсæм иапæрæ мæзæ фæло-фашлæхæм аплæу къауагъоижыгъæрæ сомæ миллионитæуæ мин 280-рæ хуштыгъæмæ, мæзæ мæзæм ар миллионитæуæ мин 369-м, гъæтхæпæ мæзæм миллионитæуæ мин 701-м зæрæнæсыгъæрæ. Джыри мы тызыхæтæ мæзæм ар фæдитæу хæзыркæи нахыбæ хушты.

(Тикорр.).

Къоджæ урамхæр агъæцæкæлæжыых

Теуцожæ районимкæи Пæнæжыкæуæ анæхæ чылæшхуæ. Район гулæууæ щыт. Ащ ичылæлæ псæулæ ипæщæу Ехъулæ Пшымафæ къызæрæтиуагъæмкæи, Теклоныгъæрæ къызыдахыгъæрæ илъæс 65-рæ зæрæхæуæрæм имæфæкæи-шхæ фæгъæхыгъæуæ Иофыгъæуæ зæфæшхæфæхæуæ зæрахæрæрæ макæлæп. Къуаджæхæрæ агъæкæбæзæхæ, культуæрæм илофшылæхæуæ (икæшæкæлæор Напæлæко Руслæн) ахæм адæсхæм тыловикхæм бгъæхæлхæхæхæрæ зышаратыжыыхæрæ мæфæкæи зæхæхæ гъæшлæгъæнхæрæ ащызæхæшæхæ, заом шыфæхыгъæхæм ясаугъæтхæуæ ахæм адæтхæрæ агъæцæкæлæжыыхæ. Мы зигуфæу къæтшыгъæуæ Иофæхæбæзæхæрæ ащызæшлуахыгъæхæхæ Пæнæжыкæуæ, Нæшъукъуæ, Нæчæрыæ.

Гушлуагъæуæ зигуфæу къæтшыгъæнæ фæе Иофыгъæхæм ащыц къоджæ кæлоуæ урамхæуæ бæшлæгъæуæ

ащыгъушпæжыгъæгъæхæм ягъæцæкæлæжынкæи зæрæфежыгъæхæри, узæрыгушхæн Иофшылæгъæхæрæ зæрæщылæри. Пæнæжыкæуæ итыгъæкæхæуаплæкæи шылæ урамæу Зæкъошныгъæм изытæтæ дæи дæдæ хуыгъæгъæ. Цыфæхæрæ бæрæ къæтхæуахæхæуæм къыхæкæи. Километрæ фæдиз зыкæи хæгъæуæ урамæу умышлæжынкæиу зæтырагъæпсыхæжыгъæ. Урамæм икуветхæри аукъæбзыгъæхæ, псычлæкæи-плæхæм тæуæхæри ачлæхæгъæхæ, мыжъо атыратакæиу, дæгъоуæ зæрагъæфæжыгъæ, аубæжи, асфальти тыралхæжыгъæ. Сомæ миллиони 2,2-рæ зытæфæгъæуæ Иофæ

шылæнхæрæ елолæплæ имылæу зыгъæцæкæлагъæхæрæ чыплæ ДРСУ-м ипæщæу Гулæ Алый илофшылæгъæуæ арых. Чыплæ псæулæм илæшхæтæтæу Ехъулæ Пшымафи рæнæу Иофым ыуж итыгъæ, экскаваторышхæуæ кюветхæрæ зыу-къæбзырæм тæрæзæу Иофшылæнхæрæ зæригъæцæкæишæтхæм, нæмыкæи хæм алыплæгъæ, мызу-мытлоуæ мы урамæм ар щытлæгъæуæ.

— Джа Иофшылæнæ дæдæхæрæ ятшылæлæштыхæ Пæнæжыкæуæ урамхæуæ Комсомольскæми, Пушкиным ыцлæ зыхырæми, — ело ащ. — Проектри хæзырæ. Арышæ, Иофшылæнхæм бæрæ пæмы-

лæуæ тафæжæшты. Бизнесым пылæ фирмæм ипæщæу Хæбæхæу Аскæри урамæу Красноармейскæм гъæцæкæлæжынкæи Иофшылæнхæрæ шы-зæрихæнхæуæ арых. Тыхæдæжæу Хæот Пшымафæ зытæс урамæм ичылæлæ горæ къæнагъæшæ, асфальти тырæригъæлæхæжыгъæшты.

— Тигухæлæхæрæ иныхæ, Иофшылæнхæри хæохæ шъхæе, тызымыгъæкæлæрæ мылæууæ шымылæрæ ары, — икæлæухæм къыхæгъæхæуæ тхæматæм. — Ауми, тилæнхæм къыдалытæ тæри мыжъо къыдæт-цынæу. Пæнæжыкæуæ, тичылæ кой къыхæхæрæ чылагъæхæуæ Нæшъукъуæ, Нæчæрыæ, Пшыкæуй-хæблæи лауæ зыцыкæогъæуæ урамхæрæ ялæхæ. Тигухæлæхæм къыдалытæ ахæрæ грейдерхæмкæи тилæнхæуæнхæшæ, мыжъо атеттæкъо-нышæ, дахæуæ зæдгъæфæжынкæиу.

Гухæлæ шлагъæхæ. Ау тхæмыкæлагъæорæ зæкæи урамхæм ягъæцæ-

кæлæжынкæи чылæ пæтæуми зæрашы-пымылæхæрæ ары. Ащ ишыхæтæ мы къæсхæштытæ шысæ зытæури. Заом иветеранæу Гъобæкъуæ шыпсæуæ Гъукæлæи Зулихæнæ дæжæ бæмышлæу тыкæлагъæ. Шъхæлыжынкæи тыдахаи, Пшыщæи Гушъоуæ тыкæыркæи-кæи, лъæмыджыжынкæи тыкæыкæи-жыгъæ. Сыд мыжъо гъоуæ ар? Мæшæ иуыгъæмæ ягъæкæи урыкæлæжынкæи пæлæкæи рæпæ.

Джæщ фæдæхæ дæдæжæхæбæлæ чылæ кæлоуæ урамхæри. Тæшлæ мылæууæ зæрæщымылæри. Ауми, ахæм мыжъо атырамытæкъо-шыуштыми, джыри зæрæгъæтхæпæзæ, дæгъоуæ грейдерхæмкæи зæхæцæлæнхæуæхæгъæуæ, зæгъæфæжыгъæхæмæ ишлуагъæуæ къæкæлошты. Мы Иофым чыплæ койхæм япæшæхæм ямызакæиу, район администратиæм илæшхæтæтхæри ыгъæгъæмкæи-нхæуæ фæе.

НÆХÆЕ Рæмзæн.

Ветеранхэр афэпэщтых, агъэшлощтых

Бэмышлэу Адыгэгалэ тышылагъ. Таукалагъ, гушылэгъу тафэхуыгъ ащ иадминистрации ипашэу Хьатэгъу Налбий, ащ игуадзэу Джамырзэ Гошнагъо, заом иветеранхэм якъэлэ Совет итхьаматэу Джэндэрэ Мосэ. Теклоныгъэр кызыдаыхыгъэр илээс 65-рэ зэрэхуэрэм фэгъэхьыгъэ мэфэклышхом зыфагъэхьазырзэ, Иофыгъо зэфэшхьафыбэу зэрахъхэрэм ащыххэм ягугъу ахэм кытфашыгъ. Зэклэми ацлэ кьелогъуаеми, ащыххэм шьуащыдгъэгъозэн.

— Заом иветеранхэр, — ело кьалэм имэр игуадзэу апэу зыдэжъ тычлэхьэгъэ Джамырзэ Гошнагъо, — Теклоныгъэм и Мафэ ехьулэу мэфэклышхом кызыеклуалэхэклэ, ящыгъынхэмклэ кьахэщхэу щытынхэм фэшл эфэдэу тфэпэщтых.

Корр.: Заом илэхъан дзэклэу ащыгъыщтыхъэ шьуашэхэм афэдэхэр афэжыгъэшлыщтэу кычлэ-кыи. Ари дэгъу, ахэр зыфэдагъэхэр ежъхэми, нэмык-хэми агу кьэжыгъэклыжыи.

Дж. Г. Хьау, Рэмзэан, зэклэ-ми ащыгъырзэ щыгъынхэм афэдэщтых афадгъэшлыщтхэр. Ар зыгу кьэкыгъэр, ащ клэщакло фэхуыгъэр тикьалэ илэхъхэтэу Хьатэгъу Налбий, ыдэжъ учлахэмэ, нахъ дэгъоу зэклэ кыпфилотэщт.

— Заом иветеранхэр Адыгэ-

кьалэ, Хьалэкъуае, Псэкьупсэ адэсыжыыр нэбгырэ 18 нылэп, мэклэ дэд, — икьэлотэн кырегъажъ Хьатэгъу Налбий. — Дунаим ахэм кьамылэжыгъэ, афэмышлапхъэ, ямыфэ-шьуашэ щылэп. Сэ сшхьэклэ сфэлэклыщтэу ахэм апае сызышхьасын щылэп.

Корр.: Ар тэрзэ ыкли дэгъу. Сыд фэдэ щыгъынхэ жьоныгъуаклэм и 9-м ехьулэу ахэм зыщалэнуу афэжыгъэдыщтхэр? Заом илэхъан дзэклэу ащыгъыгъэ галифей-джэнэ зэпылэхэм афэдэхэ?

Хь.Н.: Хьау, афэдэхэп. Сыда ахэм етланэ арашлэжыщтхэр? Зэ зыщалэнышхэ агъэ-тлыгъыжыщт, зымы имыщылэгъэжыкьэу кьэнэжыщтхэ. Тэ тигухэлъыр нэмык. Тиветеранхэу Теклоныгъэм имэфэкл хэлэжэн зылэкынэу кьыдэ-кышхтхэр нэбгырибгъу. Ахэм зэфэдэкъабзэхэу, зэклэми афэшлэхуэ шляпэ, джэнэ, галстук, клэко зэпылэ ыкли цокъэ зырыз афэтщэфыщт. Кьыкы-ррп ащ ахэм ащыгъын ямылэу. Ял ахэм зыфаехэр зэклэ. Ау арэп Иофыр зэлъытыгъэр. Апэрэмклэ, лытэныгъэхэу зэрафэтшырэм фэшл тыфай шлу-хьафтын горэ апэдгъохынэу. Ялнэрэмклэ, тыфай зэклэми кьахэщыхэу, тиныжыкыкьэхэм альэгъоу ахэр зэфэдэу фэпэгъэнхэу. Ящэнэрэмклэ, Текло-

ныгъэр кызыдаыхыгъэр илээс 65-рэ зэрэхуыгъэм ишлэжъ нэпэпэлэу кьафэнэщт.

Заом хэлэжыгъэхэу япсауныгъэ изытэт ыпкь кыкыкыу мэфэклым кьэклэу зымылэ-кыгъэхэм адрэхэм шлухьафтынэу афэтшыгъэм ыуасэ фэдиз ахыщэ афэтхыщт.

Корр.: Шыкыгъэ гъэшлэгъон кыххыгъэ. Анэрэ ащ фэдэ зэрэхэтхырэ. Адэ ащ нэмыкыу джыри сыда лыгъэчэ заор зыпэккыгъэхэм афэшлыщтхэр?

Хь.Н.: Федеральнэ органхэм кьаратыщт сомэ минитф зырызым нэмыкыу тэри джащ фэдиз зырыз яттыщт. Тфэпэщтхэм ащыххэ Илэхъан Сэфэрбий, Мария Фонь, Джамырзэ Даутэ, Кочик-Оглы Борисэ, Тхьалэ Аюбэ, Александр Толстопаытхэр, Чэтыжэ Исмахылэ, Цыкыу Индрыс, нэмыкыкьэу кьыдэкышхушхэр. Ялнэрэмклэ, Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ автопробегу зэхэтщэщтым хэлэжырэ тиветеран пэпчэ иномаркэ автомашины исыщт. Игъусэщт ащ зы нэбгырэ ыналэ тетынэу, зыфаер фигъэцкэнэу.

Корр.: Ащ фэдиз иномаркэ тыдэ кыпхыщтэ?

Хь.Н.: Кьэдгъотыщт. Ежхэри ащ фэдизу бэ хужыкы-ррп. Автопробег ужым тхьа-клэщтых, дгъэшлощтых, гьомылэпхъэ зэфэшхьафхэр зэ-

рылэ Гальмэкхэр яттыщтых, кьэмыкыуагъэхэм ядэжъ афадгъэхьыгъэ.

Корр.: Зыгуыгу кьэпшыгъэхэр Иофыгъо шлагъох. Адэ заом хэлэжыгъэхэм япсэу-плэхэр нахышлы афэшлы-гъэнхэмклэ сыд фэдэ Иофшлагъахэ шьуилэхэр?

Хь.Н.: Ащкыи тиветеранхэм ялофхэм язытэт зэтэгъашлэ, ягумэккыкы афэтэгъэцаккы. Щысэхэри кьэсхын. Илэхъан Сэфэрбий анахъ ныбжыкыкыу, илээс 17 хуыгъэ кьодыеу заом лухъэгъагъэхэм ащыхыгъэ. Ар Москва щылэщт дзэ парадым хэлэжэнэу щыт, иунэ зэблэхуным пае субсидиеу сомэ мин 790-рэ кыратыгъ. Джащ фэдиз кыфатлупшыгъэ Джэндэрэ Джанхьоти. Шьузабэхэу Укьол Марыети, Оркыжыы Цуци ялэулухэр афагъэцэ-кыагъэх. Джанхьот Кьэсэй итхылыгъэр агъэхьыгъэхэу ахыщэ кыратынэу щыт. Заом хэлэжыгъэ ветеран зы нэбгырэ-рэ шьузэбипллырэ ятхылыгъэр Мыекъуапэ дгъэхьыгъэх.

Ахэм ауж заом иветеранхэм якъэлэ Совет итхьаматэу гу-шылэгъу тызфэхуыгъэ Джэндэрэ Моси Теклоныгъэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэклышхом зыфагъэхьазырырэ агъэцккырэ Иофыгъо зэфэшхьафхэу кытфилотагъэхэм шьуащыдгъэгъозэн. Заом щыфэхыгъэхэм ацлэ-альэкъуацлэхэр зытэтхгъэ

комплексшхоу кьалэм дэтыр етлупшыгъэу агъэцккыкы, Иофшлэнышхохэр щызэшлуахы. Хьалэкъуае, Псэкьупсэ адэт саугъэтхэри зыпкь рагъэуцожыкы. Бэрэ пэмышлэу ахэр зэпэлыдыжыгъэхэу хьазыр кьэху-щтых.

Чэтыжэ Маринэ зипэщэ ублэлэ еджаплэм заом иветеранхэр, тыловижхэр, нэмыкы-бэхэр кызырагъэблэгъэгъэ зэ-луклэгъу гъэшлэгъон щылагъ. Зэхахьэр нахъ гъэшлэгъон зэрэхуыштым чанэу дэлэжыгъэх кьэлэ библиотекэм ипашэу Хьаткыо Марзыет, лъэпкь культу-рэм и Гупчэ илофшлэхэр. Заом илэхъан аусыгъэгъэ орэдхэр клэлэеджаклохэм кьауа-гъэх, кьэшлуагъэх. Адрэ еджа-плэхэми конкурсхэр ащызэх-ащхэ, усэхэр, сочинениехэр аща-тхыкы, сурэтхэр ащашыкы.

Жьоныгъуаклэм и 9-м ми-тингышхо кьалэм щылэщт. Ащ хэлэжыгъэхэр фэхыгъэхэм ацлэ-альэкъуацлэхэр зытэтхгъэ ме-мориалышхом екьуалэхэу зы-хуыкыкы, зэрыкышхэу аллеем ыбгъуитлукыкы клэлэеджаклохэр дахэу фэпагъэхэу щызэготы-щтых. Ахэм заом иветеран нэбгырэ 18-мэ ябгъэхэлхэр ахэлэу атырахыгъэ сурэтхэр гъыныгъэхэу алыгъышхы. Ащ нэпэмыкыкыу ахэм ясурэтхэр джыри нахъ ин ашыжыны-хэщ, кьалэм ианахъ лъэгъуплэ чыплэхэм ашагъэуцущтых.

НЭХЭЕ Рэмзэан.

Псауныгъ

Аптекэхэр ауплэккыкы

Росздравнадзорым Адыгэ Республикэмклэ и Гьэлорышлэплэ ипресс-кьулыкыу тызэрэщи-гъэгъозагъэмклэ, мэлылфэгъ-гъуым иапэрэ мафэхэм рагъэ-жыагъэу мыщ испециалистхэм аптэнэ учрежденихэр ауплэккы-кыкы. Ахэм пшъэрылэу ялэр цыфым ипсауныгъэккы анахъ ищыкыгъэ ыкли анахъ мэхьанэ зилэ Илэхъу уцэу алъытэхэрэм ахахэхэрэм ауасэ зыфэдэр, ахэр аптекахэм зэращэхэрэу уплэккыгъэнхэр ары.

Урысые Федерацием и Правительствэ икыгъэ илэхъым ишышхьэлэу мазэ унашъо зэ-ришлыгъэмклэ, мы купым хэ-хьэрэ Илэхъу уцхэр кьыдзы-гъэккыхэрэм ахэм ауасэ зыфэ-дизыщтхэр, зышломыкыкынуу щытхэр Росздравнадзорым шарагъэтхыгъэу, ащкыкы зэз-гыныгъэ зэдашыгъэу щы-мытмэ, мэлылфэгъуым и 1-м кышхьэгъагъэу ахэр аптека-хэм ащэнхэ фитыхэп. Джащ

фэдэу, а уцхэм аосэн фаеу Уры-сыем исубъект шагъэуцугъэм нахъ лъэплэнэуи ахэр щытхэп. Аптекэхэм стендхэр ачлэтхэу, мы купым хэхьэрэ Илэхъу уц-хэм ауасэ зышломыкыкынуу щымы-тыр ащ кышыгъэлэгъэгъэгъэ-нэу унашъом кьыделъыгъэ, ащ-кыкы зэзгыныгъэ лъэныкыкыхэм зэрэзэдашыгъэм ипротоколи ялэн фае.

Мэлылфэгъуым пыкыгъэ ма-фэхэм кьаклоуц гьэлорышлэплэм испециалистхэм ауплэккыгъэ аптека 20-м мы зигугъу кьэт-шыгъэ Иофыгъохэм афэгъэхьы-гъэу законодательствэр зыща-укуыагъэ кьахэкыгъэп. Цы-фым ипсауныгъэккы анахъ ищы-кыкыгъэ ыкли анахъ мэхьанэ зилэ Илэхъу уцэу алъытэхэрэр кьы-дзыгъэккыхэрэм ахэм аосэ-щтыр Росздравнадзорым шара-мыгъэтхыгъэу щытмэ, аптека-хэм ахэр эклэгъэккыжыгъэхэу е «карантинная зона» зыфа-лорэм шагыгъэхэу агъэунафыгъ.

Росздравнадзорым Адыгэ Республикэмклэ и Гьэлорышлэплэ испециалистхэм зэфэхьысы-жыу ашыгъэхэм кызырагъэ-льагъорэмклэ, мы купым хэхьэрэ Илэхъу уцхэм ауасэ тлэкы нахъ маклэ зыхэм ащыхуыгъ, нэмыкыкыхэм ахэм ялэгъэ уасэхэм атэтэу, ахамыгъэхуагъэу ащхэ.

Мы мафэхэм джыри уплэккы-кыкыхэр аптекахэм ащэккы, шапхэу щылэхэм ашломыкы-рэм, унашъор зымыгъэцаккы-рэм административнэ пшъэдэ-кыжы арэгъэхьыщт, лиценzie-хэр алыхыгъэным нэсэу.

Гьэлорышлэплэм ипресс-кьы-лыкыу кызырэхигъэщырэмклэ, мы Переченым хэхьэрэ Илэхъу уцхэм ауасэ республикэм зэрэ-щыгъэуцугъэн фаем епхыгъэ шапхэхэр еухэсых Адыгэ Рес-публикэм экономикэ хэхьоны-гъэмклэ ыкли сатыумклэ и Ми-нистерствэ.

ЖАКЭМЫКЪО
Аминт.

Цэшлэ лэзэх

Цэхэм зышлэзэхэрэ поли-клиникэу урамэу В.И. Лени-ным ыцлэ зыхьырэм тетым еуаллэрэр маклэп. Ащ Иоф шы-зышлэрэ врачхэм, нэбгырэ пэпчэ иуз елытыгъэу, нахъ шлэхэу ыкли нахъ дэгъоу лэпылэгъу зэрэрагъэгъотыш-тым пылтых. Медсестрахэ-ми, врачхэми лэпэлэсэныгъэ ахэлэу япшъэрылхэр агъэ-цаккыкы.

Врачхэм апшъэрэ катего-рие зилэу ахэтыр маклэп. Ахэм зэу ащыщ Шьэфрыкыо Мирэ Юныс ыпхьур.

Илэхъэ шэклым ехьугъ Мирэ Иоф зышлэрэр. Гъэпсэфыгъо уахьтэр кьэсыгъэми, кьэола-гъэм ифэло-фашлэ зэригъэцэ-кышхым пылэ. Гуклэгъушлэ, шьабэу мэлэбэ, цыфым нахъ маклэу зырэ зэхышлэным ре-нэу ыналэ тырегъэты. Кы-зэлэзэрэ цэр илэхъэ пчъагъэрэ цыфым лоты, ыгъэгумэккы-жырэп. Мирэ зэлэзэхэрэм зэккыми арело илэхъым тло-гъогъоу цышлэ дэжъ зэрэ-члэхьанхэ фаер, цэхэм узэ-

радэзеклошхэр нэбгырэ пэпчэ кыфелыатэ. Нэмыкы цышлэ еклэу фаеми е ортопе-диемклэ отделением клон фаеми, врачым арещаллэх. Цытхэу паеклэ арэушхэу ар псэуэрэп, ежъ ищыф гъэпсы-кыкы, икультура джащ фэд. Ищыкыгъэ хьуми «икьамэ кыырихын елэкыкы» зыфа-лорэм фэд. «Цыкылуми, лъа-бжъ» — джары ащ фэдэ бзылфыгъэхэм апае адыгэ-хэм алорэр.

Мирэ кьэолагъэхэми кьало яврач зэрэфэразэхэр, илэхъэ пчъагъэхэм зэлэзэхэрэи ахэм ахэт. Ипшъэшъэжыкыи ежъ фэдэу а сэнэхьатым рэлажэ, цышлэу нэмыкы поликлиникэ Иоф щэшлэ. Мыхэр зэлэзэгъ-хэм ацлэклэ «тхашьуегъэ-псэу» ятэлэ, псауныгъэ ялэ-нэу тафэлъало.

БЗЭДЖЭЖЫКЪО
Фатим.

Сурэтым итыр: Шьэфры-кыо Мирэ ыкьорэ ыпхьурэ агугъэу ис («Адыгэ ма-кьэм» иархив кыххэтхыгъ).

Мэзэ зытлущкIэ узэкIэбэжьмэ, Теуцожь районым иадминистрации ипашэу Хьут Теуцожь дэжэ тычIэхьагъэу «Iы горэ лэ-шэу гузажьоу, къыпIукIэ шIоигъоу Iут» алуи къызыралом къыригъэблэгъагъ, иIофи псынIкIэу фигъэцкIагъ. ЕтIанэ тэ зыгорэ къытилон фаеу кабинетым тыкычищынэу къытфэжьагъ. Ар-ти, Гъобэкъуае зэрэщыщыри, ышIи, ылъэкъуащи, зыдэщысыри зэрэтшIэрэр, тэр-тэрэу ыдэжэ тызэрэклоштыр етIуагъ.

БэмышIэу Тхьаркьохъо Ахьмэд дэжэ тыклогъагъ. Шыпкьэр пIощтмэ, бэшлагъэу тэшIэми, джа зэрэтлэгъуштыгъэм нэмыкIыкIэ благагъэу тызэфэзыгъэу, тызэIукIагъэу щытыгъэп. Ау тшIэштыгъэ зы лъэхъанэ зэрэагрономыгъэр, ныбжьыкIэ Iофхэм зэрахэтыгъэр, ренэу нэутхэу, жьы кIэтэу, нэгъушIоу, бэшлагъэу уишIэрэм фэдэу къыпIэрыхъанэу, къыбдэгъушIэнэу зэрэщытыр.

Ыдэжэ тызыдэхъэм зэрэгъушIуагъэр къэлэгъуае. КъытфиIотэнэу, къытигъэлэгъунэу къыригъэжьагъэр бэдэ. ИжыкIэ яунэгъо кIоцI зыфэдагъэм, ятэ зэлъашIэрэ Iы бэлахъэу зэрэщытыгъэм тачигъэгъозагъ. АдыкIэ чIэки, «Адыгэ мэкъэ» гъэзэгъу зэдэдагъэр къычIыхыгъ, ащ ренэу зэрэклатхэрэр, зэреджэрэр, ащ къыхагъэхэу зэрыгушхохэрэр къытигъэлэгъугъэх. Журнал зэфэшъхьафэу иIэхэм, икъуаджэ ихьугъэ-шлагъэхэр зыдиххэрэм нэIуасэ тафишIыгъ.

Нэужым тызэрэгъэгъушIыгъэ, ишъхьэгъусэу Рае Улапэ зэрэщыщыри, ари цIыфхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэным илэ-сыбэрэ хьалэлэу зэрэфэлэжьагъэри, УлапэIкIэ тиныбдэжэгъушIоу КъумпIыл Къэралбый зэришынахыкIэри тшIагъэ. ЗэшъхьэгъуситIуми лэжьэIкIопсэуакIозэ къызэрахыгъэри, зэгурыIохэмэ, зэдэлужьхэзэ зэрэзэдышыIагъэхэри, кIэлабэ зэдэпIуи, шыIэныгъэм игъогъушхо тыратIупшыхъан зэралэIкIыгъэри нэрылэгъу къытфэхьугъ. Ар-ти, ащ фэдэ унэгъо шлагъэ зэдэзышIэн зылгъэкIыгъэ зэшъхьэгъусэхэу, кIин алэгъугъэми, шIэлэхъэ ежъхэм алашъхьэIкIэ къамылэжьыгъэрэ къамыгъотыгъэрэ нахъ къалэIкIэмыхъэзэ шылагъэхэу, непэ зыфаер зэрагъотылIэжьэу псэухэрэм афэгъэ-хыгъэ тхыгъэ къэдгъэхъазырыгъ.

— Сэ 1930-рэ илэзсым ижъоныгъокIэ мазэ и 12-м сыкъэхъугъ, — икъэлотэн къырегъажэ Тхьаркьохъо Ахьмэд. — Арышъ, бэрэ пэмылэу сыныбжэ илэзэ 80 хъуш. Къэдгъэшлагъэри, къэтлэгъугъэри макIэп. Зэо мэхъаджэр къызэжъэм сыкIэлэ Iэтэхъуагъ, гъэблэ бэлахъэми сыкыхиубытагъ, кIынэу тлэгъугъэр бэ. Ти Гъобэкъуае иеджапIэ ия 7-рэ класс къызысэхуым, ащ лыпытэу колхозым Iоф шысшIэнэу езгъэжьэагъ. IофшIэн зэфэшъхьафэу сызыфагъазэрэр згъэцакIэщтыгъ. Сыфэгъэ зызгъэчанынэу. ИжыкIэ къышгъэ-жъагъэу Iофым фетэу фызиIэ тиунагъо кыиIыгъэу шытыгъэп-ти, сэри ар къызгъэщыпкIэжьы сшIоигъуагъ. Апэ цухэр згъэхъунхэу сэгъэкIогагъ. Чэщырэ зыгъэхъуштыгъэхэр Къат Хьамэт. СшынахыкIэхэри къыздезгъаIэ-щтыгъэх, Iоф зэрэсшIэрэм пае сыгушIощтыгъ.

Къэрэгъулэуи коцыр къызгъэгъунагъ. Ащ бэклаерэ сыпылгыгъэу сыныбдэжэгъухэр еджакIо Мыекъуапэ зэрэклохэрэ Шэуджэн Аскэр къызысарегъаIом, сэри ауж сыхьагъ. Джауштэу 1948-рэ илэзсым мэкъумэщ тех-

никумым сычIэхьэагъагъ. Тичы-лэкIэ къыздедэжэщтыгъэх Уджы-хъу Арамбый, Iэшъынэ Налбый, СтIашъу Сарэ.

Корр.: Ар къызыоухым тыдэ IофшIэныр щегъэгъэжьагъа?

Т.А.: А лъэхъаным еджэныр къэуухымэ о узыфаем уклонэу щытыгъэп. 1951-рэ илэзсым техникумыр къызысэхуым, хэку исполкомым иунашъокIэ агрономэу Iоф сшIэнэу Улапэ дэтыгъэ МТС-м сэгъэкIогагъ. Идиректорыгъэр Павел Приходькэр ары. Ащ иунашъокIэ къутырэу Мама-цэм дэтыгъэ колхозуу Молотовым ыцIэ зыхьырым агрономэу сышылэжьэнэу сэгъэзагъ. А колхозым трактор бригадитIу иIэщтыгъ. Ахэр чIыгулэжьыным фэгъэхьыгъэ IофыгъохэмкIэ къысфэгъэгъэагъэх. Зи слэкIэ къызгъанэщтыгъэп. Чэши мафи сIагъэп. Къэбгъанэуи къыпфа-дэщтыгъэп, дисциплинэр пытагъэ. Сэри шы закъо зыкIэшIэгъэ бедаркэм сисэу, гушIом сызэрихэу лэжьыгъэхэу къэхьы-жыгъэным зэрэслэкIэу сыфэ-лажьэщтыгъ. СыкIэлагъ, сыз-шъхьасыжыщтыгъэп, цыхъэу къысфашIыгъэм сырыгушхохэу, илэзсипэ ащ сыкышыIагъ.

Корр.: А лъэхъаным сьд фэ-диза лэжьыгъэу къэшгъухьы-жыщтыгъэр?

Т.А.: Лэжьыгъэшхо къэдгъэ-кIыштыгъ, коцыри, натрыфыри, тыгъэгъазэри дгъэбагъоштыгъэх. Пчъагъэхэр сыгу къэкIыжхэрэп. Комбайнэхэр тимэIагъэх, коцэу къэдгъэкIыгъэр тфIулымыхыгъэу кIымафэр къэсэу, лэжьыгъэм осыр къытесэу къыхэкIыгъ. ХэтэрыкIэхэри бэу къэтхыжыщтыгъэх. Мэз шьолырхэри дгъэтIы-сыщтыгъэх. КIымафэрэ бзыл-фыгъэхэм мышкIур пшэхъом халъхэти, къагъэкIышэти, гъатхэр къэсымэ агъэтIысыжы-щтыгъ. Цыфхэр чэфхэу Iофы-шIэ Iоштыгъэх, трудодень ехъу афамытхыщтыгъэми.

Нэужым дзэм къулыкъу къы-щысхынэу саци, мзыхэ нахъ сыкъамыгъэтэу сыкъызэгъэкIо-жым Теуцожь МТС-м 1956-рэ илэзсым IофшIэныр щезгъэ-жъагъ. МТС-м идиректорыгъэхэу Хьот Хьазрэти, Шыу Щами-ли Iоф адэсшIагъ. Къутырхэу Гор-родскоимэ Петровымэ адэты-гъэ трактор бригадэхэр къысеп-хыгъагъэх. Джьыи къэсIоажы а лъэхъаным дисциплинэр зэрэ-пхъэшагъэр, тэрзэу емыуты-гъэу е тэрзэу къэмыкIыгъэмэ пшъэдэIкIыжэ уагъэхьыщтыгъэ. Илэзэ горэм коммиссиэм лэжьы-гъэхэм языхтэ къызеплхыжым, тибригадэкIэ пэрытныгъэр ты-убытыгъагъэ, «Шытхъу пхъэм-бгъум» сисурэт рагъэуцогъагъ. Зональнэ секретарэу тIагъэх

шIагъ. Сьд фэдэ IофшIэна уз-фэгъэгъэжьагъэр, сьд къутырха къэбгъэгъуищтыгъэхэр?

Т.Р.: Врачебнэ амбулаториэм ипэшагъэр Уджыхъу Сарыет. Коллективыр нэбгырэ зыхыбл хъуштыгъ. Къытэпхыгъагъэх къутырхэу Шевченкэм, Петро-вым, Чэбановым адэт фельдшер-акушер IэзапIэхэр. Сэ кIэлэцIы-кIу патронажнэ сестрау ыкIи вакцинаторэу сыщытыгъ. Сы-зыпылгыгъэр кIэлэцIыкIухэу чылагъохэм адэсхэм уз зэфэ-шъхьафхэр къамыолIэным фэ-шIыкIэ план гъэнэфагъэм тетэу пэшIорыгъэшхэу уцэу ящыкIа-гъэр ахэслъхъаныр ары. Къэхъу-гъакIэхэм ямызакъоу, илэзэ 14

сырашагъэу, нычэпэ шэ, плIэ сыкъагъэгъэджэу къыхэкIыгъ. Сымаджэм сьд фэдэ уз иIэми зэрэтлэкIэу тишIуагъэ едгъэ-кIыштыгъ.

РайонымкIэ врач шъхьаIэу ти-Iэщтыгъэ ЖэнэлI Заурбый къы-тиIоштыгъ: «О усестрами, уврач-ми, ухирургми сымаджэм ышIэ-рэп. КъыпIыкIуагъэм ыдэжэ уклон, уишIуагъэ ебгъэкIын фае». Арышъ, илэзэ 35-у Iоф зысшIагъэм кIэлэцIыкIухэу сыз-фэгъэгъэжьагъэхэмкIи, нэмыкI-хэмкIи тиамбулаториэ игугъу зэ нэмыIэми дэикIэ язгъэшIыгъэп. Сэмэркъэоп ныIа, илэзсым къы-кIоцI кIэлэцIыкIу 1400-рэ фэдиз-мэ илэзэ 14-м аныбжэ нэсыфэ сынаIэ атетыгъ. Гъобэкъуае непэ къэсымыкIухэу къыхэкIышты-гъэп. КIэлэцIыкIухэр амбулато-риэм къатшэхэти, врачыр яплы-ти, ащ елытыгъэу прививкэхэр тшIыштыгъ.

1972-рэ илэзсым Къэлэкъутэ-къо Нурыет врачэу къытфагъэ-кIогагъ. Лъэшэу цIыфхэр ыгъэ-рзэагъэх. Джьыи ащ Iоф ешIэ. Сыздэлэжьэгъэ бзылфыгъэхэр непэ къызынэсыгъэми сщыгъу-пшэхэрэп, ящытхэу пIоныр яфэ-шъуаш. Ахэр Iэшъынэ Зой, Iэ-шъынэ Аминэт, Уджыхъу Сары-ет, Iэшъынэ Сачнэт, Хьут Мус-лымэт, нэмыкIэхэри.

Зэшъхьэгъусэхэм унэгъо дахи зэдэшIагъэ — лъфыгъиблэу зэ-дагъотыгъэхэр дэгъоу апIугъэх, рагъэджагъэх. ЗэкIэми адыга-гъэмрэ IофшIэнырмэ ягунэс хъугъэ, унагъохэр ашIагъэх. Нэф-сэти, Марыети, Нурыети инсти-тутхэр къаухыгъэхэу бизнесым пылхы. Луизэрэ Асыетрэ янэ илэагъо рыкIуагъэх, республи-кэ симэдэжышым шэлажэх. Са-ныет техникумыр къыухыгъэу экономистэу Iоф ешIэ. Анахы-кIэр Азмэт. Ащи колледжи ин-ститутуи къыухыгъэх. Мыекъуа-пэ гъэщым хэшIыкIыгъэ гъомы-лапхъэхэм яцапIэу дэтым иди-ректор. Ахэм къакIэхъухэгъэ пхъорэлъф, къорылъф 13-мэ ахэтых институтхэр къэзыухы-гъэхэу Iоф зышIэхэрэри, апшъэ-рэ ыкIи гурыт еджапIэхэм аще-дэхэрэри.

ЯшагукIи, яунагъокIи зэтэгъэ-псыхьагъэх. Яхати игъэкIотыгъ, къыдамыгъакIэрэ щыIэп. Поми-дори, картофи, щыбжьый, на-трыфи, цумпи — адыгэ унагъом ишыкIагъэр зэкIэ къыцагъэкIы. Пхъэшъхьэ-мышъхьэ чыгъ зэфэ-шъхьафхэу яIэхэр 80-м ехъу.

Хатэм ыкIэлэныкIо люцернэ къышгагъэкIы, гъэмафэм зышэ-зыплIэ ар Ахьмэд еупкIэ. Былым пIашъэхэу шъхьэ зыбгъушIа Iыгъыштыгъ. Джьы яIэр зы чэмрэ шIэкIухъушIыIэрэ. Тхьа-чэт 70-рэ фэдици Рае ехъу, чэт 50-м ехъу шагум дэт.

— Помидорыи зы лъэхъанэ дгъэбагъоштыгъ, — зэIэпахызэ къаIотэжыи зэшъхьэгъусэхэм. — Къалэу ар зынэдгъэсыгъэр къэп-чыжыгъуау. Чыгум тIэ хэлъы-зэ къэтхыгъ, тикIалэхэр тIу-гъэх, едгъэджагъэх, унагъо яд-гъэшIагъ, джьыи къакIэхъухьа-жыгъэхэм тфэлэIыштыр афэ-тэшIэ. ТIэ зэтэдзагъэу тыщыс-шыуштыгъ.

Джауштэу зэгурыIомэ, зэдэ-лужьхэзэ, зэдэтхъэжхэзэ зэдэ-псэху, зэдэлажэх Тхьаркьохъо зэшъхьэгъусэхэу, IофшIэным иветеранхэу, ащ игбгъэхалъхьэ-хэр, нэмыкI медальхэр, шытхъу тхылхэр къызыфагъэшьоша-гъэхэу Ахьмэдрэ Раерэ.

НЭХЭЕ Рэмзан.

Сурэтэм итхэр: зэшъхьэгъу-сэхэу Тхьаркьохъо Ахьмэдрэ Раерэ якIалэхэрмэ ахэм къа-пыхъожыгъэхэм ащыщхэм-рэ ахэсых.

Хьаджэбыекъо Хьисэ, Хьут Рэ-щыдэ.

Нэужым Тхьаркьохъо Ахьмэд МТС-м ипрофком тхьамэтагъ, иэкономистэу щытыгъ. Колхозэу «Победа коммунизмэ» (Шев-ченкэм дэтыгъ) икомсомольскэ организации исекретарыгъ, бри-гадирэуи, фермэм ипашэуи къы-хэкIыгъ. ЕтIанэ Шевченкэм автохозяйствэу щызэхашъжы-гъагъэм диспетчерэу ащэжыи, автомашинэ 50 игъусэу 1959-рэ илэзсым Оренбург хэкум чыкIэ лэжьыгъэм иIухыжыи хэлэжьэ-нэу агъэкIогагъ, ищытхъуи аIо-гъагъ, ахъшэ шIухьафтыи къы-фашIыгъагъ.

— Тикъоджэ колхоз итхьама-тэщтыгъэу Бэрэтэрэ Аскэр сы-къаригъэжэжыи, — икъэлотэнхэм къахегъахъо Ахьмэд, — илэзэ 24-рэ фэдизэ Гъобэкъуае сыщы-лэжьэжьагъ. Сыдиспетчерэу къыхэкIыгъ. Сыагрономыгъ, бы-лымхэу фермэм сыриучетчи-кыгъ, мэлэхъо фермэм сырипэ-щагъ, хэтэрыкI бригадэм сыщы-лагъ. Тыдэ сызыщIэи, гъэхъэгъэ дэгъухэр зэрэтилагъэхэр къыз-дэлажэщтыгъэхэ кIэлэ бэлахъэ-хэу Беданэкъо Аскэрбый, Къат Юныс, Уджыхъу Нухъэ, бзыл-фыгъэ хъушхъэхэу Уджыхъу Налмэс, Тхьаркьохъо Цуцэ, Уджыхъу Фыжь, Шэуджэн Ну-рэ, нэмыкIыбэхэми шIукIэ агу къэкIыжыи. Джауштэу слэкIэ къэсымыгъанэу Iоф сшIэзэ, 1990-рэ илэзсым пенсиэм сы-кIуагъ.

Тхьаркьохъо Рае чылэмкIэ Улапэ шыщ. 1934-рэ илэзсым апэрэ сабыеу КъумпIыл Хьаме-дэрэ Дунайрэ зэдырагъэжьэ-гъэ унэгъуакIэм къыхъухьагъ. Ябгъонэрэ классыр къызеухым 1953-рэ илэзсым Мыекъопэ ме-дучилищым чIэхьагъ, 1955-рэ илэзсым ячылэ ащыщэу ыкIи деджагъэу Бзэгэ Асе игъусэу Шынджые агъэкIогагъэх. Мэ-зихэ ащ Iоф шышIагъэу 1956-рэ илэзсым игъэтхэпэ мазэ уна-гъо ихыи, ащ ыпкэ къыкIэу Гъо-бэкъуае къыгъэгъэнэу хъугъэ.

— Мыщ сыкъызыкIом Iоф-шIэн шымыIэгъоу мзэ заулэ сы-щысыгъ, — къэлэуатэ Рае. — ЕтIанэ къутырэу Шевченкэм IофшIэныр щезгъэжьагъэ. 1957-рэ илэзсым ибжыхъэ чы-лэм къысэгъэгъэгъэжыи, пенсиэм сыкIонэу охъуфэ, 1984-м нэс, мыщ Iоф шысшIагъ.

Корр.: КъызэрэпIорэмкIэ, Гъобэкъо врачэбнэ амбулато-риэм илэзэ 27-рэ Iоф шып-

зыныбжхэм анэсэу къэзгъэгъу-нэщтыгъэх. Нэужым нахъ инхэри къысфагъэгъэгъэжыи, еджапIэхэм ащеджэхэрэри сиучет къыхагъэ-хьажыгъагъэх, прививкэ сшIы-щтыгъэх. Ащ нэмыкIэу медпунк-тэу къытэпхыгъэхэм яотчетхэр къаIысхыхэти, сыуплэкIушты-гъэх, Пэнэжыкыуае, етIанэ рай-оныр Тэхъутэмыкыуае захьы-жым ащ схьыщтыгъэх.

Корр.: Зигугъу къэшIыгъэ IофшIэныр макIэхэп — чы-лагъохэр къэкIухъэщтыгъэх, унагъохэм уаIухъэщтыгъэ, еджапIэхэм уанэсыщтыгъэ, отчепхэри районын епхьылэ-жыщтыгъэх. Къещхъуи, къе-сууи къыхэкIыгъ. Ащ фэдицир сьдэуштыгъэ зэшIошхыщтыгъа? Лъэсэу къэкIухъэщтыгъа, хьа-уми транспорт горэхэр шъуи-лагъэхэ?

Т.Р.: А лъэхъаным джьырэ фэ-дэу автомашинэхэр шылагъэхэп. Унагъохэми ялагъэхэп. Тиамбу-латориэ кузэкIэт горэ иIагъ. Ау ар бэрэ къыднэсыщтыгъэп. Ащ нэмыкIэ IофшIэныр ихъошты-гъэх. Сымаджэхэри мэкIагъэхэп, заведуюшхэр ахэм игъом анэсын фэгъэгъэ. Сэ унагъо пэпчэ пIоми хъунэу сылухъанэу шытыгъ, сыда пIомэ сабыйхэр бэу къэхъушты-гъэх. ГушыIэп пае, Гъобэкъуае изакъоу илэзсым кIэлэцIыкIу 90-м нэс къыдэхъухъэщтыгъ. Джащ фэдагъэх адрэ чылэгъуи-щыри. Ары пэпчэ апэрэ мэф-ишым зэпытэу шэ уклон, етIанэ тхьаумафэм зэ бгъэунэфын, карточкэми удэтхэжыи фэгъэгъэ. Мэзищ ыныбжэ зыхьукIэ, при-вивкэхэр едгъажэщтыгъэх. ЕджапIэми медкабинет шысIэу Iоф шысшIэщтыгъ. Адрэ къу-тырхэм адэс фельдшерхэм яIоф-шIагъэхэр заведуюшхэр сигъусэу тыкIоти тыуплэкIужыщтыгъ.

Зы лъэхъанэ Гъобэкъуае кIэлэ-цыкIу кэхъулэпIэ дэтыгъ. Ащ Iу-тыгъ акушеркэу Хьут Муслы-мэт. Врачэу тIагъ Шагудж Тэ-марэ. Бэрэскъэжыи къэс, Мус-лымэт дэмысынуу зыхьукIэ, ащ ычIыплэIкIэ Iоф сшIагъэщтыгъ. Джауштэу, Шынджые къышгъэ-жъагъэу къызыплытэкIэ, зэ-кIэмкIи сабыи 221-рэ сIэгъу къы-хъухьагъ.

Тиколлектив зэгурыIожьэу щытыгъ. Сэ зэкIэ сшIагъэу сIо-рэп, шытхъури зыфэсхыжыи-рэп. Зипшгъэрылхэр зымыгъэ-цакIэрэ тIагъэп. Ау тичылэ ылъэ-ныкIэу тызэхэсэм сэры медици-нэм иIофышIэу ялагъэр. Iофы-шIэ сыкъыкIыжыгъэ къодыеу

«Адыгэ макъэм» уемыджэмэ, адыгэ макъэр зэхэмыхымэ...

Ожъ Аскэрбий «Адыгэ макъэм» гъэтхапэм и 20-м кыыргъэхъэгъэ тхыгъэм гупшысэу сигъэшлыгъэхэр

Бэшлагъэу, хабзэ зэрэхъугъэу, «Адыгэ макъэм» иклетхэгъу къэсы зыхъуклэ, редакция зэрэгумэкырэр кызылотыкырэр мэжъэгъэлхуэу цыфмэ къяджэ-хэрэр гъэзетым къехъэх. Ау ар зэкълэми зэхыхы плон плъэкълэ-штэп.

Къыхэкълэ лъэхъанэхэр адыгэ гъэзетыр адыгабзэкълэ зэрэтхыгъэм пач кыитхыклэу, мыгъэшлэгъонми. Джырэ лъэхъаным, Тхъэм ишыкурклэ, «Адыгэ макъэм» ар еплълэн плъэкълэштэп. Гъэзетыр клэракълэу, гъэшлэгъонэу, тиреспубликэ ишылэныгъэ имызакъоу, адрэ ткъош республикэхэм ящылакълэ ехыллэгъэ юфгыбохэри, ныбжыкълэмэ ящылэ-клэ-зекълэ гъэшлэгъонхэри «Адыгэ макъэм» къехъэх. Сэ сшъхъэкълэ лъэшэу гъэзетыр

сшлогъэшлэгъонэу седжэ, джы фэдэу гъэшлэгъонэу кыыхэкълэ-гъэп сшлошлы.

Чылэм уклоу цыфмэ узахэ-далокълэ, зыми ылорэп «Адыгэ макъэм» седжагъэти» е «Адыгэ радиом сызедэлум...» Телевизорым мыхъо-мышлэу кыгыгъэ-лэгъуагъэм рэгущылэх. Гукъау нахъ мышлэми, радиом ымакълэ зыми иунэ кылукълэжыкырэр.

Адэ «Адыгэ макъэм» уемыджэу, Адыгэ радиом уемыдэ-лэмэ, а телевизор бетмалэми адыгэ макъэр имэкълэ дэдэмэ, бзэр икыоу умыгъэфедэмэ сыда узгъэадыгъэштыр?! Адыгэ тхаклохэм атхыгъэхэм уямыджэмэ, ти «Налмэс», ти «Ислъамы» уямыплъымэ, сыда узгъэгущоштыр, шлулэгъоу уилъэпкъ фыуилэр къызгъэу-щыщтыр?!

Мы къласлохэрэмкълэ кызде-зымыгъэштэнхэр кыыхэкълэ хъун. Ау, сэ сишлошлыкълэ, гущылэм паче, «Адыгэ макъэр» гъэшлэгъонми мыгъэшлэгъо-ными тэры, еджэхэрэр арых, зылэмычлэ илыр.

Сэ Мыекъуапэ сыщэпсэу. Сигъунэгъухэр зэкълэ пломэ хъунэу тимыльэпкъэгъух. Ащ паче бэрэ кыыхэкълэ адыгэ макъэ зэхэ-хымэ е адыгабзэкълэ сыгушылэ-лэмэ сшлоигъоу. Адыгэ радиор къэгущылэ зыхъукълэ ымакълэ нахъ лъэш сэшлы. Сыдым ымыуас радиомкълэ Къумплыл Светлана зэхичэрэ къэтынхэм уяделуныр?!

«Адыгэ макъэми» сигуапэу седжэ. Сшлогъэшлэгъонэу ащ кыыхиутырэр бэ, зыдегъаштэ-хэрэри зыдесымыгъаштэхэрэри къэбархэм къахэкълых. Сэ

сишлошлэ гори нахъ сыкыте-гушылэ, кыслотыкълэ сшлоигъоу гум зыгорэ кыыщэушы.

Ожъ Аскэрбий кыитхыгъэм джыри зэ кыфэгъэгъэжыкы сшлоигъу. Ар кыызтегушылэрэ юфгыбохэм зэкълэми адесэгъаштэ. Ащ зэрэдэгъаштэрэм ишыхъатэу сэри зы шысэ къэ-хы сшлоигъу.

Щылакълэ кыин тэло, ар сэри сшлопсынлагъоп, ау зыгорэ ренэу тельхъаплэ тшлыныр тикъаигъагъ. Адэ хэтэ зытетль-хъаштыр тиклалэхэм кыызэра-щэрэ шлыклэр, типшъашгъэмэ ядэклъакълэ? Бэмышлэу джэгоу сыздэклогъагъэр дискым ты-ратхагъэу кыагъэлъэгъожъэу сызеплъым сыгу клодыгъэ. Пшъашгъэу кыащэштым пэшлорыгъэшгъэу урыс пшъашгъэхэр даклохэ зыхъукълэ зыщалгъэрэ

джанэм фэдэ нысэр кыызфа-щэштмэ ащэфэ фарагъэхъыгъ. Етланэ урыс хабзэм фэдэкъа-бзэу а джанэр пшъашгъэм яунэ шызщилты, ныбжыкълэ нахъ хэклогагъэхэри унэм изэу итхэу, къэзыщэштым клэли пшъашгы бэу игъусэхэу ащ ихъагъ. Шампанскэр хрусталь бокалхэм арагъахъуи, къэзыщэрэмрэ кыа-щэрэмрэ арати, ешбохи, бокалхэр чладзхи акъутагъэх урыс-хэм зэрашлырэм фэдэу. Унэм кыкълэныхэу кызызежъэхэм жъи клэи пчъэм юзэрэтэкъуагъэх ныбжыкълэхэр кыырамыгъэ-кълэныхэу, «выкуп» аратынэу. Сыдэу щытми, унэм кызые-кълэхэм клалэм ыблыпкъ пшъа-шгъэм ылыгъэу машинэм кы-кълуалэхэи кыитысхъагъэх. Джа дэдэр ашлагъ зыщызэгъуат-хэштхэм кызыекълуалэхэми.

Ащ фэдэ шлыклэр зытетхэгъэ дискым пщи, гуащи, ныбжыкълэхэри телевизорымкълэ зде-плыхъэш шысых. «Тиджэгу дэгъу дэдэ хъугъагъэ» ало.

Адэ ащ фэдэ зекълуакълэр зы-горэм тетльхъан тлъэкълышта? Сыд фэдэ шон-зэхэтыхъа кыт-кълэхъуэрэмэ ядгъэшлэнэу, яд-гъэлъэгъунэу тызыфаер?

Джары «тыадыгъэжъба?» озыгъалорэр.

ЦЫКЛУ Бэл.
кы. Мыекъуапэ.

«Лъэдэкъэжъыер» мэжъынчы

Селоу Красногвардейскэм истудиеу «Лъэдэкъэжъый» зы-филорэм иконцертхэр кы-тыхэ зыхъукълэ, югутеом залыр зэпегъаджэ. Красногвардей-скэ районым изакъоп а кол-лективыр зыщашлэрэр. Ащ икыэшбо псынклэхэмрэ ишбо-шэ-теплэ дахэхэмрэ кълэхэу Мыекъуапэ, Адыгъбалэ, Рос-тов, Новороссийскэ ыкълэи нэ-мыклэ чыплэхэм ащыпсэухэрэм лъэшэу агу рехых. Кон-цертхэр тыдэ кыщыцатгъэхэ-ми, ахэм шлухъафтынэу кыа-фагъэшбошагъэхэр зэкълэ къэ-зылэжыгъэу плытэмэ хъу-щтыр мыпшъыжъхэу, емызэ-

клогъагъэх. Чылопсым ихъалэ-мэтыгъэу кълэжыгъэу, жы кълэбзэу зыхэтыгъэхэм, чыплэ дахэу зыдэшылэгъэхэм клэлэ-еджаклохэм ыкълэи ахэм янэ-ятэ-хэм агу кылытыгъ, клочлакълэ гори къахилъхъагъ плэмэ хъу-кълэныгъэ хъуштэп. Мыщ пы-дзагъэу къэтлон ны-тыхэм якомитет хэтхэу Л. Андреева-мрэ Г. Прудниковамрэ тызэрэ-щагъэгъозагъэмкълэ, студиеу «Лъэдэкъэжъыер» ипашэхэу Владимиррэ Людмилэрэ лъэшэу зэрафэрэзэхэр. Владимир Че-сноковыр зэхэщэкълэ пшъахъапэу зэрэщытыр ыкълэи клэлэцыкълэхэр джэгуклэ гъэшлэгъонхэм ренэу

нэ Вячеславрэ культурэмкълэ иотдел ипашэу Вера Молчано-вамрэ афэрэзэхэу «тхъашъуе-гъэпсэу» арало. Джаш фэдэу, автобуситлукълэ кызыщэкълыгъэ-хэ водителхэу Валерий Са-лычевымрэ Юрий Широко-вымрэ клэлэеджаклохэмрэ ахэм янэ-ятэхэмрэ афэрэзэх.

Зэгъусэхэу загъэпсэфыныр зыгу рыхырэ купым тызыщы-псэурэ тигупсэ чыгум инэмыклэ чыплэ дахэхэр зэрагъэлъэгъу-нхэу тыраубытагъ ыкълэи клэлэ-еджаклохэмрэ ны-тыхэмрэ зэ-даштагъэ Кавказ биосфернэ заповедникым зэдэклонхэу. Ар тихэгъэгукълэ анахъ биосфернэ

псыорэу кыфэхырэм ычлэгъ мыщынэхэу члэуцохэти, ащ тхъагъо зэрэхагъуатэрэм ыгъэ-гушлохэзэ члэтыщтыгъэх.

Къэлогъэн фаче джауштэу зэ-гъусэхэу зэфэсакъыжыкыхэзэ уахытэр ащ зэрэхагъэкълуагъэм коллективыр нахъ зэпэблагъэ зэришлыгъэр. Ар ежъхэми зэ-хашлагъэти, студиеу «Лъэдэ-кълэжъыер» хэтхэмрэ ны-ты-хэмрэ зэхэгущылэжъхэи джыри зыгъэпсэфыгъо мафэ горэм зэ-гъусэхэу кыахъуанэу, заплты-хъанэу рахъуагъ. Ахэм зы-тыраубытагъэр Гъуамэ кы-шъхъэтлукълэр ары.

Вагон цыкълэу заулэ зэуж ит-

нэбзыйхэм кыушъхъэшыгъухэр дышъашбоклэ кызылэагъэнэ-фы, кыушъхъэ тлокълэи зандэм кыфэхырэ псыутхыкхэм, ты-жыкын юдэнаклэхэм афэдэу, кыушъхъэ тлуакълэмэ абгъухэр гур алэтэу кыагъэкълэракълэ. Су-рэтэу нэр плэпызыхырэм кы-хэхъожыкы тыдэ уплъагъэми чыгъ, кондэ бырбэбэ шхбонтлэ зэпэлутхэм ыкълэи кыгъэгъэ зэ-мышъогухэм ятеплэ гохъ. Клэлэеджаклохэмрэ ны-тыхэм-рэ бзэмылу хъугъэхэм фэдэу рэ-хъатых, ахэм алъэгъурэр зэра-гъэшлагъорэм ишыхъатэу за-гъорэ гушылэ зырызхэр кыажэ-дзэу. Ау мары вагонхэр кы-зэтеуцауагъэх. Ини цыкълэуи ахэм кыарэкълэхэщ, такыкы заулэ-рэ бзэмылоу заплтыхъэ. Нэу-жым псыхъо нэпкъым ичылплэ дахэ джэгуклэ зэфэшъаф-хэмкълэи щэчфых, зэнэкълэу-хэр шызэхаштэх. Етланэ загъэпс-кы, джауштэу пчыхъэ охъуфэ уахытэр мызэххэу кышагъа-кълэ. Ащ фэдиз гъэшлэгъоныр кызыщалъэгъурэ чыплэр кыуубгынэныр лэшлэхэп. Ахэр чылопсым идэхэгъэ зылэпища-гъэхэу, рэхъатыгъомрэ чэфы-гъомрэ клэлэеджаклохэм ангъу-хэм акълэплагъоштыгъ. Дэгъоу загъэпсэфыгъэу, лъэшэу разэ-хэу, нэбгырэ пэпчэ шлуагъэ кыфыхъэу гъэпсэфыгъо уахы-тэр шлэхэу зэрэклъагъэр ашло-гъэшлэгъонэу, аужырэу мы-хъуным шыгугъэхэзэ ягъогу кытехъажыкыгъэх.

Иклэухым къэтлон клэлэ-еджаклохэмрэ ахэм янэ-ятэ-хэмрэ студиеу «Лъэдэкъэ-жъый» зыфилорэм илэшъхэ-тетхэу Чесноковхэу Влади-миррэ Людмилэрэ зэрафэрэзэ-хэр. Арышъ, гъэтхэ чэфыгъо цымыклэхэу, якъашбохэмкълэ цыфхэр агъэгущлохэу, югутеом ижыныч афэлэу зэпытынэу та-фэлъало.

ШАКИО Мур.

щыжъхэу ренэу юф адэзышлэрэ Людмила ыкълэи Владимир Чесноковхэр арых.

А коллективым хэт клэлэ-еджаклохэр еджэгъу уахытэм изакъоп зэрэзэлъэгъухэрэр. Ахэр кълэбзэхэ зыхъукълэ, зды-рагъаштэу апкъ зэрагъэхъе-рэм фэдэу зэгурылохэу, зэгъусэ-хэу дахэу загъэпсэфыни алъэ-кы. Мыгъэ ны-тыхэмрэ сту-дием илэшъхъэтетхэмрэ ягъу-сэхэу клэлэцыкълэхэр поселкэу Гончаркэм дэт дендропаркым

зэрахыгъэлажыкыхэрэр кълэуагъ. Джаш фэдэу кыушъхъэ теплэ зилэр, умэхыгъэ пкъэур, мы-жъом хэшлыкыгъэ пкъыгъохэр, ижырэ саугъэтхэр зыдэщытхэр аригъэлъэгъугъэх, кълэфило-тагъэх. Джары клэлэеджаклохэм экскурсиер ащымыгъушъжъэу бэрэ агу кызыкълэиэжыкырэр. Ащ теклодэгъэ ахыщэр кълэ-фэ-зытлупшыгъэр район админи-страцием культурэмкълэ иотдел ары. Джаш паче Красногвардей-скэ районым ипашэу Тхъэлъэ-

заповедник инхэм ащыщ. Ащ кыыщыкырэ чыгъхэу чыга-ем, хэшъае, тисым яинагъэ, мзэгъэхъунэхэм ядэхэгъэ умы-гъэшлэгъон плъэкълэреп. Ауми анахъэу гум кыинэжъхэрэр псы-кыфэхыплэхэр ары. Мэкъэшхо апылукълэу ахэм псыр кыызэ-ря-фэхырэ, тклэпс цыкълэуыкыхэр лъагъэу кыфэхыкыхэзэ, ычлэгъы-кълэ шыбыжъотэрэ псым кы-зэрэхэфэжыкыхэрэр плъэгъункълэ хъалэмэт дэд. Клэлэеджакло-хэм ащыщэу анахъ чанхэр

хэу ыпэкълэ рагъэхэу. Зы лъэны-кълэмкълэ кыушъхъэу зэбгъукло-хэрэр дэпкъ зандэм ехышчыр, адрэ лъэныкълэмкълэ шъхъэр кыгъэгъуназэу кыушъхъэтлокълэ куу. Ащ ычлэкълэи щэчъэ псыхъо-жыкыеу Гуамкэ, мыжъо цакълэмэ ренэу яутэкълэи захиэхъозэ, орэ-дышъо мэкъэ шъабэр кыпы-лукълэу. Вагонмэ арыс клэлэ-еджаклохэр шъхъаныгъушъчъэ-хэм кълэклэтырыкълэхэрэп, алъэ-гъурэм ихъалэмэтыгъэрэ идэхэ-гъэрэ бумэхыгъэхэу. Тыгъэ-

НАРОДНЭ ПИСАТЕЛЭУ ЦУЕКЪО ЮНЫС ИЛЪЭС 70-рэ ЗЭРЭХЪУРЭМ ИПЭГЪОКИ

(КызыкIэлъыкIорэр
мэлылфэгүм и 27-м
кыдэКыгъэ номерым ит).

«Сыпсаумэ, Бэдээрхъан, тхъауф пае укьэзгъэнэна, — Куфанэкъомэ яшгуз Iулэ-бзэ-пэшхоу сэгъэгугъэ, — хэшгъэ гьукIэгъэ пьдзэфэ Iаджи Къадырбэч и!» Къэслонэу шIэрэп сэ Мэзытхъэ башIэм, ей, сызэрэфэрээр, еж иIэнатIэ зэрэпгъэнагъэм, мээхэр ыпсэ ахилъхъэзэ кызыригъэгъунэхэрэм, нахь лъэшэу ыналэ сэри кызырестыригъэгъунэхэрэм ихъа-тыркIэ лъэIу кысфэзышIыхэрэм дахэкIэ сапэгъокIыжын сэлъэкIы, хъау, сыпэгъокIыжынэу амал сигъэгъотыгъэ...

Сигъэгъотыгъэ шъхъае, Iэ-зэгъунчъэ-куожынчъэ, пхъэупс-умэхым сызыIэпищэрэп, си-зыгъазэ мазэ екъу. Джы сызэрэ-шIу закъор бэц кьэгъэщыгъэр ары, зэгорэм Къадырбэч-рэ сэрыр бэдэдэ хъоу тшыгъа-гъэхэм афэдэу. ЖэкIэ умаис кысэмьIу: чылэм ызыныкIо-рагъо згъэрээгъахэ! ЗышIошъ мыхъурэр ошх кьещыгъэу Хьэлъэкъуае кьэрэкIу. Хъау, симастер ибэц сэ кысфэсыу-гупшысыгъэр нэмыкI — пат-рон пакIэр гъуIахъомкIэ пы-сэхышъ бэц пакIэм пысэлъхъэ. Адрэ шъэожъе Iэтахъохэмрэ кIэлэ тыкырхэмрэ арых сынэ шызышъхуэрэр, нэшIошI кIэ-рэкIэныгъэу, джау, апшъэ ты-рагъаушIэу, зытырагъаушIэу фэдэу зашIэу алэджъ, «узышхо» афэ-хъугъ, шъыпкъэмэ, ым, елъэ-щаозэ фэдэуи зыдашIыжыгъэ. А-енасын! Къадырбэч-Пал-киным ихъурышъо пао егъэ-сысы: е-о-ой, е-о-ой, мор кы-зыфэнэжыгъэр ыIорэм фэд. Аш нахь кысйлон ышIэщыгъэп. КIэщыгъор боу уз Iай! КIэщыгъобэщI — унэгъо мы-шIэжъ, ым?!

Еджэныр едгъэжъжыгъэу мафэ горэм тичылэ пхъэшIэ-жъым етшIагъэр зэкIэмэ анахь гъэшIэгъоныжъ. ГъэшIэгъоны-ми блэкIы ар: кIэнэкIалъэ тшыгъэ фэдэу нэужым сэ сыгу егъужыгъэ. Пстэури зыпкъ кыкIыгъэр тикIэлэегъэдэжъ ары, Якъуб. Десэр римыгъа-жъэзэ, тхыш горэм кыриджы-кыгъэу ыIуи, Пушкиным бэц кIыхъэр ыIыгъэу кыкIухъаныр икIэлэгъум зэрикIэсагъэм фэ-гъэхыгъэу кьэбар кытфIо-тагъ. БэкIэ ежъ шъхъарышъэу ыгъэкIэрэуэрэзэ, пшъашгъэмэ адэжъ, Тригорскэ, Захаровэ чы-лэм ар лъэс-лъэбыIоу зэрэкIо-штыгъэр.

Къаигъэ ашIи, лыжыым дэж пчыхъэм зысагъэшагъ, «о утигъусэмэ нахь ышIошъ хъу-щтышъ, нахь цыхъэ кыпфи-шыштышъ» аIозэ. Арба сэри нэпэнчъагъэу зесхъагъэмкIэ, хъау, псэкIодэу згъэжъагъэмкIэ, джы кызнэсыгъэмэ сызфэу-кытэжыгъэр. Лыжыгъэр мэзым зыщыкIуагъэм тэри тедгъэ-фагъ.

— Къадырбэч, — шагум зэрэдэсэхъэу кыыригъэжъагъ Анзор-Однокашникым, ишгъып-къэ тIатI. — Мэзым ушыIэзэ, Пушкиныр уадэжъ кьэкIо-гъагъ. Кыплыхъу-кып-лыхъуи шъхъае, чылэм уди-гъотагъэп. Бэ дэдэри кыод-гъэжагъ...

— Мэзым сыкызыкIыжыгъэр, Нэ, о дэгъоу ошIэба...

— СэшIэ шъхъае, сэ шъыд силажъ...

Анзор мыщ дэжыым зыкы-рипхъотыгъ:

— Сэт зи ыльэкI кьэнагъэп! Бэц псыгъо дахэхэр интелген-цэмэ алыгъ, бэц кьэгъэщыгъэп...

— КъэсшIагъ, кьэсшIагъ... — пхъэшIэжыым пхъэупс-умэхъ оредым имэкъамэхэр ардэдэм кытеуагъэх. — Къэ-бэртаемэ ямахъулъэ ыIыгъы-тыгъэм...

— Джащ фэд! ЕзыIуагъэр кыIуагъэп, ош фэдэу Iазэу Бжъэдыгъоп, Адыгэ хэгъэгъу имысэу ары зэрэраIуагъэу ыIорэр. СфешуIожъ, уары Сэт сишыхъат ыIуи, лъэшэу лъэ-Iуагъэ. Сыщыгъыгышъ, амал иIахэмэ! Бэцым ишIын узэрэ-пылгытым ибагъи кыкIэуп-чIагъ. ЗгъэгъаIэджэ арэп, сы-

гъэу, чаныпэчIасэ тешIэу ти-кьакъыр кIыб тыдэсэз, сянэ та-шъхъагъ кыуцуагъ:

— Модэ уимастер, Къа-дырбэч, кьэкIуагъ, кыуаджэ. Собэм ис...

«Джэгуплыгъэм» силъэда-гъэти, кызыгурыIуагъэп лы-жыгъэр кызыфэIуагъэр.

— Зэхэпхыгъэба кынос-Iуагъэр?..

— Адэ, Нэ, сыкъежэ, сы-къежэ, — аш лыпытэу слъа-пэ кытеуцуагъ, Къадырбэч кыспыбэнагъ. — Къэлъэ-гъонхэмэ сэлэшъ — сыкъаплъэ, сыкъаплъэ...

ЯмышIыкIэу пхъэнтIэIу-щыхъэм тес, джабгъу Iэнтэ-гъур зегъэкIыпIэм телъэу куи-тIоу зэгэгъэзыгъэмэ азыфагу дэт бэц псыгъо хъарзынэм

сыпшыгушIуIыжыгъэ, укы-зальфым пстэури гушIуагъэ, узылIэжъкIэ зэкIэри зэрэфэ-гыштыр гъэнэфагъэ!

— Штэлъ, — самбыр хъа-тырышIэшхоу Iу кысфисыгъ, хъэрэ-пкIэрэ хъарзынэжыгъ он-тэгъукIаеу кысфисыгъэ, — модэ хы, кьогъум кьогъэуцу. Е шкаф кIыбым. КызыкIо-кIэ — ептыжыын. Акъщэр кылымых. Хъатырэу пфисы-гъэшъ... Iо. ИщыкIагъэп!..

Хъурышъо паIор зышъхъа-рысым ынэгъу мыщ дэжыым хъопсагъоу кызырээзэокIыгъэр! Лыгъэшхорэ цыхъэшIэгъушхо-рэ хэлъэу, ежъ шIу кыдэхъу зэрэшIоигъом фэдэу адрэми афыкIэнэцIэу зэрэщытым ар инэфыс.

— СитIуджэ зэрэфэсшыгъэ

ЦУЕКЪО ЮНЫС

КЪАДЫРБЭЧ ИБЭЩШЫГЪ

— Тарихъ романым щыщ пычыгъохэр —

дэгъуаIэрэп ыIуагъ. ЗэкIэмэ анахь дэгъоу, дахэу фай! КIо, игъо зыщифэтэр зэгъашIэ сшIоигъу. Пэлъыхэтмэ — мазэ горэм пэлъын, тIуагъэ тэ. Ма-кIэба мазэр? КIо, мэзитIу. Хъун ащыгъум ыIуи, кьезэ-гыгъ. СфешуIожъ, мэзитIу тешIэмэ, ащыгъум сыкызыр-экIотэр...

— Ый, пIорэр! — Къадыр-бэч-Палкиным ынэхэр лы-дыпкIэххэу Анзорэ кыIубы-багъ. — Ар кьэбар дэгъу, хэт пIуагъэ кьэкIогагъэр?..

ГугъеуемьI самбырэу Одно-кашникым кыIуагъ:

— Ашъу, Пушкиныр ары, Пушкиныр...

Зыкысфигъази, аталыкы-жыгъэр сэ кыстегушхукIыгъ:

— Мыщ кыIуагъэр шъып-къа?

Зэ шъхъае, сынэхэр кьэу-щэкуагъэх, ау зыкIи, аш лы-пытэу зыкыспхъотыкIи, сы-фызэкIэIуагъэп, сыд сэгъэ-Iоштыгъэ адэ?.. Ей! Сидесэ-гъухэр зыкIыб дэтыгъэхэр сэ-рыгъэ.

— Ащыгъум, зэгорэджэ мэ-зым сыкIуагъэу кызытефэ-джэ, — ыгу бакъмэр хъужы-гъэу сэ зыкысфигъэзагъ, — мэзитIуджэ бэщыр хъазыры зэрэхъутэр сфешуIожъ.

Джар избгырыкIыжыгъэу пчыхъэм тызэбгырыкIыжыгъ: кьулай хъэтэшхо темытхъкIы-щтыгъэ нахь мышIэмэ, сэмэр-къэур тиджэгъуагъэп, нахы-бэмкIэ аш тыхищыжыштыгъэ. Чылэр сыд, чыгъ шъхъа-пэм фэд ныIа, кьэбарэу кьэ-жъэрэм егъэуалъэ-къегъэолъэ-жышъ, мэлэсэжы. Мафэкъо Къадырбэч дэж Пушкиныр кызырэкIуагъэр агъэшIагъу-кыагъэшIэгъожъэу алыгъи, зы-шIошъ мыхъугъэхэри кыхъ-кIыгъэх, агъэтIылыжыгъэ. Сыда, сыкъэклон ыIомэ Пуш-кин тхъапш мы дунаишхом тет?! Бжыхъэ Iахэ хъужы-

шъхъэкъутымэу шIотыр Iэгъу-шхом чIэкIуадэ, адрэ сэмэгъу IэгъушхомкIэ бэщым Iэ шэфэ. Апэм пхъэцIэкIэ-мэшIо мы-пIыкыжыгъэу бэц кIышъор кысшыхъугъ, зигъом блэкIы-гъэ чэрэз чIыпIашъоми ез-гъэхыштырыгъ... «Аа, модэ, модэ... ышIошъ дгъэхъугъ», — сыгукIэ зэрымыр шъабэ сы-къэхъугъ. МэзитIон ар, ащи кьехъугъэн. А тхъаыкI.

— Сэ сежэ, сежэ... — ятIуа-ни кьэгъуагъ, — мэшIо жьокур зыгорэм сынэгъу кыкIитэкъуа-гъэу, сыкыкIыгъэщтагъ, стхъа-кIум пакIэхэри тэным песты-кIыхэ фэд. — Олахъэ сымы-джэу, ежъ зыкыгъэлъагъорэп.

— Сэра зыкызымыгъэлъа-гъорэр? — кьэсIуагъ сэ, сыу-укIыгъэкIи лъы IапIэ кыскIэ-мыкIынэу.

— Орына, — бэщышъхъэр зэрилыгъ Iэр кыпхъуати, Къа-дырбэч кIырыгъ. — Мафэ кьэс о усэлъэгъуба, чэщ мэза-гъохэри зэрахэтыжъэу! Адрэр арыба...

IэгучIитIумкIэ бэщым джы зытыригъэкIагъ. ШIодахэу ежыри еплъыжы, сэри гу лъысигъатэмэ шIоигъу:

— Хэшъай шъхъае, — IэгучIэм чIэгъэпшы, — Тхъэ слон, шынэгъакIэу кIэлъ шы-Iэмэ кыкIэсымыфыгъэмэ! ГъучI упсыгъэу зигугъу ашIы-рэм фэд! Iэрыфэгъу дэдэ фэ-хъушъ, как раззу... рудар, ым, рудау зигугъу ышIырэр кы-рыдаиутынымкIэ кышъхъа-пэт...

АнэмыIэу сыкыгъэшIэлагъ, «сыд руда... зигугъу пшIырэр» слони сеупчынуэ сиякыI те-фагъэп.

— Сыбыр! — ежъ Къадыр-бэч кыспышIуечыи, сыгу кы-гъэкIыжыгъ. — У глубине симбирских руд... ЦыкIу-жыекъом шъуигъэшIагъэба? Ый, сэлэ? Уай-уай, Мафэкъо Къадырбэч, сиаталыкыжъ,

закъор сэрджэ зымыуасэ зэрэ-щымыIэр гурыгъау, Нэ! Ыгу рыхъымэ инэу сигопэн, — игу-щылэ кыуухыгъ джауштыгъ.

«Ярэби, лыжыым тыкызырэ-чIитIагъэр» сIуагъэ сэ сыгукIэ.

Щысыжыгъэп нахыбэрэ, зэресагъэм тетэу Iэ стхъэгъэ-лыргъужъхэмкIэ зыпыутхып-кIыхъажы фэдэу зыригъэшIи, пчэнэ псыгъом тыжыын бгы-рыпх бгъузэр жъгъауэзэ щызэ-рыгъэфэжыгъ, ычIэгъэр фу-фэйкэ чыIуитIур ыгъэупкIэп-кIэжыгъ. ЧыжъэкIэ кьэлурэ мэкъэмэ пшъхъапэм кIэдэлукIы пIонэу, зытIэкIурэ шыгыжыгъ, зэ шъхъае, умышIэмэ ымы-шIахэу анэсыжыгъ пшIуигъэ-шIэу, нэку-нэпэу кызэхикъо-гъэ начIэмэ фуфэйкэ Iэгъуапэр ащыхъожыгъ, сыд хэлъ аш, зыпари аш хэлъэп — напцэр кьэхъушIыгъэнкIи мэхъуба!

— Зыгорэджэ кьакIомэ, унэм симысэу... е симыгъо-тыжымэ, ым, чылэм сыдэмы-сыжымэ... чылэпышъ... сфеп-тыжыын! — пчэшъхъаIум зэрэ-тет джы.

Шкаф шIуцIэшхом ыкьогъу бэщыр кьозгъэуцуагъ, лы-жыгъэр кьэлапчъэм дэсшы-жыгъ, кызысэгъэзэжыым джэгуным пысыдзэжыгъ. Къадырбэч лъэгъунэу кызыды-риIагъэм нанэ зыкыпимышчы-тIэным пае, пчыхъэм унэм си-лъэдэжыи, десэмэ псынIкIэу сапэтIысхъагъ. Арымырмэ, на-нэ зыгорэ кызыгъэкIэпIыкIэ, татэ улэкIэIыжыштыгъ: лы-жыгъэр шъуухыжъэу, арэуштыгъ кIэнэкIалъэ ишъушIыхъэу, хъау, рябгъэшIыхъэу ыIонышъ, ду-наир кыстырыгъэхъыкIыштыгъ, Къадырбэч тхъаыкIэр зыкIи тэ кытфэдэп! Джары анахъэу сэ сызыштыгъагъэр. Хъау, кы-стырыгъэхъушIэщтыр арэп, хъау, етIанэ сызэригъэукIытэ-жыштыгъ ары, чIы гъуанэ горэ згъотымэ сипшыхъажынуэ, А. Си. дышъ. Ары сэлэ, сеплгы-

нэу сшъхъэ кыхъагъэп, сыгу-Iэзэ згъэбылгыгъэ. Дунаир ошъуапшъэ, собэр мээзхашъо-ти, зи гу зылыстагъэ шылэп, джары нэр мыплъэмэ гур зы-кIэмыплъэрэр.

ТлэхъапIэм бэрэ сешагъ. Унэр зэгъокIэу — натрыфыр аупкIэпкIышъ тыгъэшху, чыгъ пкIашъэхэр гъожыбзэх, тибын-хэр хатэм дэсых, сэри еджаIо сыкъекIыжъ кьодый — тезгъа-фи, нэгъуаджэр кысфосхыгъ. Кыкыосхыгъэр сыд фэд Iори, ей-ей, Iэ еIагъ Iоу пшIэнэп! ОшIэ-дэмышIэу Аскэр, сшы-нахыжъ, унэм кыпIагъ, пчъэ макыи кыгъэIугъэп. Кьетхъуи:

— Тэдэ кыпхыгъ мы ды-шъэ бэщыр? — аш лыпытэу сIэкIитхыгъ. — Е, зянэ! Сым исурэт дэди, Сэт?! — егъэчэрэ-гъу-кьегъэчэрэгъужыи ыIыгъ.

— ТикIашъо кытезгъо-тагъ.

— А, а, сшыгъупшэжы-гъагъ — сэрыба тезылъхъэгъа-гъэр! Е, зянэ... Кьоджэхъ-кьоджэхъ цIэрыIом сышымы-гъуаз пIонэу, Аскэр сIэкIишъун фэшIоу зыкыгъэхъоршэры-гъэти, ардэдэм сэри сетхъа-гъэшIэкIыжыгъ:

— Хъау, — сIуагъэ, — мыр зиер ош нэмыкI, Къадырбэч-Палкиным лы горэм рыси-гъэтыжынуэ кысфихыгъ... — зэстыжыын фаем ыцIэ кьесIуагъэп. — О теплхъа-гъэр джыри зэрэтэль.

Нэхъу-нэхъоу Аскэр нэлъэ-гъур зэкIэм кысфисыжыгъ:

— А, а, мырэп шъыу! Е, зя-нэ! — етIани памэзэ, — арэп сыдыма мыщ иурэр?

Шыпккъэмэ дышъэпсыр Iу-жъоу тегъэлъэдагъ, джауштыгъ нэм кыкIэпкIэ анэмыIэ дэдэм; хэшъэе гъэгъукIэгъэ зэгъо-гъэм хиупсыкIыгъэшъ джау-штыгъ гъожышъ-пIыжышъ, дышъэ лъэкIыгъакI сэлэ! Блэ-хъэджашъхъэм ихъащырэу шъхъакъутымэшхоу бэщым шIогъэтIысхъагъэр, сызэре-плъэу кьэсшIагъ, мэз кьужъ чыгъ кьутэмэ зэхэкIыпIэм хъу-лукIыкIыгъ. Ащи, уятэпсэмэ, дышъэпс, хъау, дышъэпс пIы-жышъ-чIэпIашъо шIыгъэу, егъэшъуагъэ фэд: хъэрэ-пкIэрэ хъалэмэт хэбзыкIыгъэмэ сам-бырэу зышъащыхъэу. Шъхъакъу-тымэ пшъапIэм, зыщызэпы-шъагъэхэм дэжъ, джау пIалэ фэдиз хъунэу зышъомбгъогъэ сауыр, тыжыын ыкIи гъуIыпс шIуцIэ лъэпIэ лъэпкъ зэхэгъэ-тIухъагъэр, кьещэкIыгъэу те-гъэпытыхъагъ, зэшIотыпIэр нахь пытэ хъуным фотI. Сау-тым ычIэгъэ щырегъажъэшъ цэрэчитIу, бэщым ызыпIла-нэ фэдизкIэ ычIэгъэкIэ ехъу, адыгэ гухъэрэ дэхэ дэдэр цэца-пэмкIэ хэгъэжыкIыгъ: жыгъы-рыб пIонэу IупкIэу нэм кы-кIэджаго, гум ышъхъапэ кьэхъу, ей! «Е, зянэ! Е, зянэ!» еIошъ сшынахыжъ ыбзэ ыубыты-гъэшъ щыт. «Шъыдыма мы со-бэм иурэр?!» — еIо кысэплгы етIани. Адрэ бэц кьэгъэщы-гъэмэ афэдэп, патрон зэпыуп-кIыгъэр пакIэм пыIулагъэп, арыми, IэрышIыр зэрэпытэм пхъэшIэжыым иыхъэ телъэу сыхэпIагъ. СшIэрэп, ар кы-зысфешэм Къадырбэч инэ-плъэгъу ары сэ кысиджы-кIыгъэр, мыр зи Тыгъ...

(Джыри кыкIэлъыкIошты).

ТЕКЮНЫГЪЭМ ия 65-рэ ИЛЪЭС ИПЭГЪОКІ

Сурэтхэм уагъэгъуазэ

Хэгъэгү зоошхом Текюныгъэр кызыщыдахыгъэр илээс 65-рэ зэрэхъурэм фэгъэхыгъэу «Ллэужхэм ягукъэкыжъ» зыфиорэ зэнэкъокъур АР-м культурэмкІэ и Министерствэрэ Адыгеим культурэмрэ искусствэмрэкІэ иеджаплэхэм методикэмкІэ якабинетрэ зэхащэгъ.

Сурэт 230-м ехъу зэнэкъокъум кырахылаагъ. Куп зэфэшхьафмэ ахэтхэу илээси 8 — 24-рэ зыныбжхэм ялэпІэсэныгъэ кыгъэлъэгъуагъ. Хэгъэгү зоошхом тхьамыклагъоу цыфмэ кыафхыгъэр кІэлэцІыкІумэ кызыралотэрэ шыкІэм тарихым ухещэ. «ДзэкІолІ улагъэхэр» сурэтэу ышІыгъэх Кристина Скляровам. «Бэрэ эжэгъэхэ зэлукІэгъур» Саша Фекистовам ІупкІэу ышІыгъ. «45-рэ илээсым игъатх», «Шъузабэхэр», «Хьалыгъум ежэх», «Текюныгъэр кыдзыхыгъэхэр», нэмыкІ сурэтхэри тарихым епхыгъэх.

Яблоновскэм щеджэхэрэ Хьатх Асерэ Елизавета Кузьминовамрэ ясурэтхэри заом фэгъэхыгъэх.

Гъобэкъуаехэу Іэшъынэ Аслъанрэ Уджыхъу Салбийрэ илээси 10 хъугъэхеп, ащ емылгытыгъэу ясурэтхэмкІэ заор аумысын альэ-кыгъ. ИскусствэхэмкІэ республикэ колледжым, кыалэу Мыекъуапэ, Кошхьэблэ, Красногвардейскэ, нэмыкІ районхэми уащытхъунэу Іофшлагъэхэр ялэх.

Сурэтхэм якъэгъэлъэгъон фэгъэхыгъэ зэхахьэм кышыгушылаагъэх АР-м культурэмкІэ и Министерствэ иотдел ипашэу Шэуджэн Балэ, зэнэкъокъум ижюри итхьаматэу Бырсыр Абдулахъ, нэмыкІхэри. Щыгъуцэхэр кыдзыхыгъэмэ афэгъушІуагъэх, шІу-хьафтынхэр афашІыгъэх.

Сурэтым итыр: **Зэхахьэм Бырсыр Абдулахъ кышыгушылаагъ.**

Гъогумаф,
«Майкопчаночкэр!»

Дельфийскэ джэгунхэр я ІХ-у Урысыем щызэхашэх. Адыгеим иорэдылохэмрэ икъэшъуакохэмрэ Москва щыклошт зэлукІэгъухэм ахэлэжъщтых. Ансамблэу «Майкопчаночкэм» ихудожественнэ пашэу, Урысыем культурэмкІэ изаслуженнэ Іофшлэу Къулэ Амэрбый гъогу зыщытхьаным тылулаагъ.

— АР-м культурэмкІэ и Министерствэ автобусыр кытитыгъ Москва тырыкІонэу, зэхэщэн ІофхэмкІэ ІэпыІэгъу кытфэхъу. Республикэ филармонием идиректор шъхьалэу Хьот Заур, кІэлэцІыкІумэ янэ-ятэхэм яшІуагъэ кытагъэкІы, — еІо Къулэ Амэрбый. — Адыгеим идэхагъэ, ибаиныгъэ, патриотическэ Іуныгъэм афэгъэхыгъэу типрограммэ дгъэпсыгъэ. АР-м щытхъур кыфэтхыи тшІоигъу.

«Майкопчаночкэр» жьоныгъуакІэм и 2-м аублэшт зэнэкъокъухэм чанэу ахэлэжъэнэу фэтэІо. Гъогумаф, «Майкопчаночкэр!»

Сурэтым итыр: «Майкопчаночкэм» Москва кыщишІышт къашъомэ ашыщ.

Дзюдо

ТелефонкІэ къатыгъ. Урысые Федерацием дзюдомкІэ ихэшпыкыгъэ командэ Европэм изэнэкъокъухэу бжыхьэм щыІэштхэм зафегъэхъазыры. Адыгэ къралыгъо университетым ииюридикескэ факультет истудентэу Ордэн Андзаур Санкт-Петербург щызэхашэгъэ Дунэе турнирым я 2-рэ чыплэр кыщыдихыгъ.

Хэгъэгү 24-мэ ябэнакохэр Санкт-Петербург щызэлукІагъэх. Килограмм 66-м нэс къэзыщчырэмэ якуп Ордэн Андзаур иухъазырыныгъэ щипуллэкІугъ. Пшыжъхьаблэ шапІугъэ батырым ятІонэрэ чыплэр кыдихыгъ. УФ-м ихэшпыкыгъэ командэ

итренерхэм кызыралгытагъэмкІэ, А. Ордэным очко пчыагъэу ригъэкъугъэр зэкІэми анахыб. Ар зыгъасэрэр тренерэу Беданыкьо Рэмэзан. Апэрэ тренерэу иІэр Нэджыкьо Руслъан.

Урысыем изэнэкъокъухэм Ордэн Андзаур ятІонэрэ чыплэр мы-

гъэ кыщыдихыгъ. Европэм икІэу зэлукІэгъумэ ахэлэжъэным фэшІ Дунэе турнирхэм дэгъоу закыщи-гъэлъэгъон, шэпхъэ гъэнэфагъэхэр ригъэкъунхэ фае. Тиспортмен ащ фэдэ амалхэр иІэх, мэкъуогъум Дунэе турнирэу щыІэшттым зыхэлажъэкІэ, апэрэ чыплэхэм ащыщ кыдихынэу тегъэгугъэ.

Ульяновскэ щэкІо

Урысыем дзюдомкІэ изэнэкъокъухэр Ульяновскэ мэлылфэгүм и 28-м щау-

Искусствэмрэ тишэн-хабзэхэмрэ

«Къэгъэгъэштахьэр»
мэфэкІ дах

ятІонэрэ, Адыгэкъалэ ящэнэрэ хъугъэх.

Къэгъагъэхэм афэгъэхыгъэ театризованнэ къэшІынхэм Адыгэкъалэ щышхэр ащытекІуагъэх, режиссерыр Таткьо Нэфсэт. Шэуджэн ыкІи Красногвардейскэ районхэр ятІонэрэх, режиссерхэр ШъэоцІыкІу Фатимэрэ Наталья Савельевамрэ, кошхьаблэхэр ящэнэрэх, режиссерхэр Зинаида Олейниковамрэ Виктория Лазаревамрэ.

Тыкъэзыуцухьэрэ дунаир къэухъумэгъэныкІэ, лъэпкыым ишэн-хабзэхэм цыфхэр нахышІоу ащыгъэгъозэгъэнхэмкІэ, ныбжыкІэхэр дэхагъэм фэпІугъэнхэмкІэ «Къэгъэгъэштахьэм» имэхьанэ хэхъо. Чэмышъо Гъазый зэрилытагъэу, зэнэкъокъухэр кыуаджэхэм, еджаплэхэм гъэшІэгъонэу ащызэхашэхэ альэкІышт. АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ и Министерствэ Іофым кыыхагъэлэжъэн ямурад.

Сурэтым итхэр: **Шъхьэлэхъо Зарем, Къулэ Амэрбый, Уджыхъу Фатим «Къэгъэгъэштахьэм» тегушылаагъ.**

благъэх. Илээс 23-м нэс зыныбжхэр апэрэ чыплэхэм афэбанэх.

Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу, АР-м и ШВСМ итренер-кІэлэгъаджэу Бэстэ Сэлымэ япашэу республикэм щыщ ныбжыкІэхэр зэнэкъокъумэ ахэлажъэх. ШъэоцІыкІу Рустам, кг 73-рэ, Пшыдатэкьо Рэмэзан, кг 60, Хьаткьо Адам, кг 66-рэ, Хьушт Ахьмэдхьан, кг 73-рэ, нэмыкІхэри Ульяновскэ щэбанэх.

НэкІубгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкІырэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкы ІофхэмкІэ, ІэкІыб къралхэм ащыпсэурэ тилъэпкыгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестыанскэр, 236

Редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр АУЛЪЭ РУСЛЪАН

Редакциер зыдэшыІэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшгъэдэкІыжъ зы-хьырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІэ ыкІи зэлы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлорышІапл, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъэзетым кыыху-тыхэрэм мышгыпкыагъэу къахафхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшгъэдэкІыжъ ахы. Къатхэхэрэмрэ гъэзетым щылажъэхэрэмрэ яеплгыкІэ зэтемыфэн ылгэкІышт. Гъэзетеджэхэм кытфагъэхьэрэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэзытхыгъэхэм алэкІдгъэхъажыхэрэп.

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчыагъэр 6171
Индексхэр 52161 52162
Зак. 1229

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахьтэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахьтэр
Сыхъатыр 18.00

А. Ордэныр апэ ит